

คิด for คิดส์
ศูนย์วิจัยนโยบายเด็กและครอบครัว

เด็กและครอบครัวไทย ในสามวิกฤต:

รายงานสถานการณ์เด็กและครอบครัว
ประจำปี 2022

เล่มผนวกที่ 2: สามความฝันของเด็กและเยาวชนไทย

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์)

วรดร เลิศรัตน์ และ เจณิตตา จันทวงษา

สิงหาคม 2022

เด็กและครอบครัวไทยในสามวิกฤต: รายงานสถานการณ์เด็ก เยาวชน และครอบครัวปี 2022

เล่มผนวกที่ 2: สามความฝันของเด็กและเยาวชนไทย

วรรตกร เลิศรัตน์ และ เจณิตตา จันทวงษา

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์)

โดยความร่วมมือระหว่าง

สำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
กับ ศูนย์ความรู้นโยบายสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนแปลง บริษัท ดี วันโอวัน เปอร์เซนต์ จำกัด

สิงหาคม 2022

(ฉบับร่างสำหรับนำเสนอในงานเสวนาสาธารณะ “เด็กและครอบครัวไทยในสามวิกฤต” ในวันที่ 22 สิงหาคม 2022)

สารบัญ

ความนำ: สามความฝันของเด็กและเยาวชนไทย	3
To Be Free: ฝันที่จะเป็นอิสระ	4
To Be Heard: ฝันที่จะถูกรับฟัง	29
To Be Supported: ฝันที่จะได้รับการสนับสนุน	34
ภาคผนวก: ผู้ได้รับรางวัลการประกวดเรื่องเล่าของ “เด็กสมัยนี้”	42

ความนำ: สามความฝันของเด็กและเยาวชนไทย

ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์) มีพันธกิจในการวิจัยและสื่อสารนโยบายสาธารณะด้านเด็ก เยาวชน ครอบครัว และการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายหลักด้านหนึ่งคือการจัดการปัญหาที่เด็กและเยาวชนต้องเผชิญ สนับสนุนให้พวกเขาเติมเต็มความฝันของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งผลักดันให้พวกเขามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการนโยบายอย่างมีความหมายแท้จริง

เราจะทำได้อย่างไร หากไม่เข้าใจว่าปัญหาในชีวิตและความฝันของพวกเขาเป็นอย่างไร หากไม่เริ่มรับฟังเสียงของพวกเขาด้วยตัวเอง?

คิด for คิดส์ ดำเนินโครงการประกวดเรื่องเล่าของ “เด็กสมัยนี้” ระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2022 โดยเชิญชวนให้เด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 25 ปี ส่งเรื่องราวชีวิตและความฝันของพวกเขาในปีที่ผ่านมาเล่าสู่กันฟัง ให้เราเข้าใจพวกเขามากขึ้น – มิใช่เพียงเข้าใจจากตัวเลข สถิติ หรือเอกสารที่ไม่อาจสะท้อนมุมมอง รอยยิ้ม หยาดเหงื่อ และคราบน้ำตาในชีวิตพวกเขา แต่ได้เข้าใจผ่านปลายนิ้วที่จรดบนแป้นพิมพ์ ปลายปากกา ปลายพู่กัน และเลนส์กล้องตามที่พวกเขาสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยตัวเอง

ตลอดระยะเวลาหนึ่งเดือนที่เปิดรับผลงานประกวด คิด for คิดส์ ได้รับฟังเรื่องเล่าถึง 513 เรื่อง จากเด็กและเยาวชนอายุ 6-25 ปีใน 70 จังหวัดทั่วประเทศ เราอยากถ่ายทอดความฝันของพวกเขาสู่ผู้ที่มีบทบาทในกระบวนการนโยบายเด็ก เยาวชน ครอบครัว และการเรียนรู้ ตลอดจนสาธารณชน จึงเป็นที่มาในการจัดทำหนังสือรวบรวมเรื่องเล่าเล่มนี้ อันเป็นส่วนหนึ่งของรายงานสถานการณ์เด็ก เยาวชน และครอบครัวปี 2022: เด็กและครอบครัวไทยในสามวิกฤต

เรื่องเล่าเหล่านั้นฉายภาพความฝันของเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย ต่างคนต่างก็มีความฝันเฉพาะตัวที่มีคุณค่าและน่าประทับใจ แต่ผลงานส่วนใหญ่เล่าย้ำถึง “สามความฝัน” ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นความฝันแห่งยุคสมัยที่พวกเขาจำนวนมากมีส่วนร่วมกัน...

To be free – ฝันที่จะเป็นอิสระ

To be heard – ฝันที่จะถูกรับฟัง

To be supported – ฝันที่จะได้รับการสนับสนุน

เรื่องเล่า 26 เรื่องที่คัดมาแสดงต่อจากนี้เป็นเรื่องเล่าส่วนหนึ่งที่ช่วยฉายภาพให้เห็นจุดร่วม-จุดต่างในสามความฝัน แม้จะมีใช้ภาพสมมุติของความฝันของเด็กและเยาวชนเกือบ 20 ล้านคน หรือผู้เล่าเรื่อง 513 คน แต่ คิด for คิดส์ หวังว่าภาพนั้นจะสามารถทำหน้าที่เสมือนภาพจากหน้าต่างบานแรก ที่ชวนให้สังคมไทยเปิดหน้าต่างบานถัดๆ ไป เพื่อเข้าใจความฝันของพวกเขามากขึ้น

To Be Free: ฝันที่จะเป็นอิสระ

“มนุษย์เกิดมาเสรี แต่ในทุกที่ล้วนอยู่ใต้พันธนาการ”

เด็กและเยาวชนมิใช่ข้อยกเว้นของคำกล่าวข้างต้น สวนทางกับความเข้าใจของใครหลายคนว่า พวกเขา “สบายจะตาย” ไร้ภาระ ไร้บ่วงผูกมัด ไร้ปัญหาสำคัญที่ต้องคิดถึงเผชิญ สามารถมีความสุขกับจินตนาการและความฝันได้อย่างไร้ขีดจำกัด

ที่จริง ชีวิตของเด็กและเยาวชนต้องตกอยู่ใต้พันธนาการมากมายหลายหลาก ไม่ว่าจะเป็น...

พันธนาการแห่งความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และระเบียบเศรษฐกิจการเมืองที่ปิดกั้นโอกาส – ไม่เว้นแม้กระทั่งโอกาสในการมีคุณภาพชีวิตอย่างพื้นฐานที่สุดเท่าที่มนุษย์พึงมี;

พันธนาการแห่งความคาดหวังและการบังคับควบคุมจากคนรอบข้างและสังคม;

พันธนาการแห่งความรุนแรงที่ทำร้าย-ทำลายพวกเขาทั้งทางกาย วาจา ใจ;

พันธนาการแห่งอดีตในชีวิตของพวกเขาเอง;

พันธนาการอื่นเกินจะจาระไน ซึ่งแต่ละคนต้องประสบพบเจอแตกต่างกันไป

สังคม ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชน และรัฐ ซึ่งควรเป็นอ้อมกอดอบอุ่นที่โอบอุ้ม ให้กำลังใจ และสนับสนุน หลายครั้งกลับเป็นบ่วงโซ่ที่ผูกมัดมัดตรึง กักขังและทรมานพวกเขา

หนึ่งในความฝันแห่งยุคสมัยที่เด็กและเยาวชนเล่าอย่างก้องกังวาน จึงคือการเป็นอิสระจากพันธนาการเหล่านี้ พวกเขาจำนวนมากปรารถนาที่จะปลดปล่อยตัวเอง คนรอบข้าง-รุ่นราวคราวกัน หรืออย่างน้อยที่สุดก็เด็กรุ่นถัดไป ให้ได้ใช้ชีวิต เต็มโต รวมถึงมีและเติมเต็มความฝันอย่างเป็นสุข-สดใส-เสรี

อาเต๊ะโซเฟีย อายุ 20 ปี จังหวัดปัตตานี:

Florence Shine

“สิ่งที่อยากเห็น [...] คือ การที่ได้เห็นสังคมไทยมีความเจริญรุ่งเรือง พร้อมการพัฒนาและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ที่มาพร้อมกับความสามารถ ความคิด ความมีอิสระและมีความเป็นตัวของตัวเอง”

I.

เด็กและเยาวชนจำนวนมากฝันที่จะเป็นอิสระจากความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเหนี่ยวรั้งพวกเขาและครอบครัวให้เข้าถึงแม้กระทั่งปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ กัดกินความสุข ความฝันอื่น และโอกาสในการพัฒนาตนเองเพื่อเติมฝันเหล่านั้นอย่างทุกซ์ระทม ความฝันที่จะเป็นอิสระนี้ถูกวาดหวังไว้หลายรูปแบบ บ้างก็เป็นเรื่องธรรมดาในชีวิตใครหลายคน แต่กลับยากและท้าทายสำหรับอีกหลายคน อย่างการมีเงินพอซื้ออาหารอร่อยหรือการมีงานที่รายได้ดีและมั่นคง บ้างก็เป็นจินตนาการอันยิ่งใหญ่ถึงเศรษฐกิจ-สังคมใหม่ที่ไม่ว่าใครไว้ข้างหลังและเปิดกว้างให้ทุกคนไล่ตามความฝันได้เต็มที่

ชลดา อายุ 15 ปี จังหวัดกาญจนบุรี:

ชีวิตของหนู

“เด็กหญิงที่เกิดและเติบโตบนพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ที่บ้านไม่เคยได้ใช้ไฟฟ้า น้ำประปาก็ไม่มี ครอบครัวเล็กๆ ที่อาศัยอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน แทบจะไม่ได้รับรู้ความเคลื่อนไหวของโลกภายนอก บ้านไม่บนแพคือที่อยู่อาศัยที่พ่อและแม่บรรจงสร้างมันเองกับมือ เพื่อให้เรนอนได้และมีที่ไว้ห่อนกายลงพัก แม้ว่าเธอจะไม่มีเอกสารยืนยันความเป็นคนไทยได้ แต่เธอก็สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ เช่นเดียวกับคนไทยคนหนึ่ง เธอไม่ได้มีความสุขกับการเล่นสนุกกับเพื่อนวัยเดียวกัน แต่เธอมีความสุขกับการได้ช่วยพ่อแม่ทำงาน

พ่อคือกำลังหลักของครอบครัว [...] ส่งเสียเลี้ยงดูฉันให้ดีที่สุดเท่าที่ต่างดาวคนหนึ่งจะทำได้ หน้าที่หลักของแม่คือเลี้ยงดูน้องๆ ที่อยู่ในวัยต้องการความดูแลอย่างใกล้ชิด [...] ฉันไม่เคยโทษโชคชะตาที่ทำให้ชีวิตต่างดาวในบ้านแพต้องใช้ชีวิตสุดแสนทรมาณแบบนี้ มันคือสิ่งที่พวกเราทั้งครอบครัวยอมรับและจำเป็นต้องสู้

อนิจจา! ฉันคงต้องเชื่อเรื่องฟ้าดินแล้วครั้งนี้ ชีวิตที่ว่าลำบากอยู่แล้ว โชคชะตายังมาเล่นตลกกับครอบครัวเรา นั่นคือการสูญเสียเสาหลักของครอบครัว พ่อ ที่จากไปไม่มีวันกลับ พวกเราแทบล้มทั้งยืน ฉันยังไม่กล้านึกด้วยซ้ำว่าจะต้องออกจากโรงเรียนไปทำงานช่วยแม่ หรือจะสู้เรียนต่อ หนทางการหาเงินของเด็กหญิง ม.ต้น แถมเป็นต่างดาว ใครกันจะกล้ารับเข้าทำงาน ในหัวฉันผุดแนวทางในการต่อชีวิตของครอบครัวอย่างสับสน เมื่อผู้หญิงที่แกร่งที่สุดในชีวิต ท่านตัดสินใจให้ฉันเรียนต่อ ใจหนึ่งก็ดีใจ อีกใจก็กังวล กลัวท่านจะไม่ไหว ฉันมองดูความลำบากของแม่ แล้วเอามาเป็นน้ำมั่นในการขับเคลื่อนตัวเองในการเล่าเรียน ฉันวางแผนไว้ในอนาคต ฉันอยากเป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้ตามแนวตะเข็บชายแดน ฉันมองว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่จะทำให้ฉันมีหน้าที่การงานที่มั่นคง และอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือการได้ทำงานใกล้ๆ บ้าน เพราะฉันอยากกลับมาดูแลแม่อย่างใกล้ชิด

เรื่องราวที่ผ่านมาในชีวิตเป็นประสบการณ์ที่หล่อหลอมความแข็งแกร่งให้เด็กคนหนึ่งมีความมั่นใจที่จะลงมือทำในสิ่งต่างๆ อย่างมีความหวัง แม้ฉันจะไม่ได้รับสิทธิ และโอกาสอย่างเท่าเทียมคนไทย

ทั่วไป แต่ขณะเดียวกันการเป็นต่างตัวมันสอนให้ฉันพยายามมากกว่าคนอื่นเสมอ [...] วิธีชีวิตและ
ยถากรรมของพ่อและแม่สอนให้ฉันรู้คุณค่าของทุกสิ่งในโลกใบนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะได้อะไรมา
ครอบครอง เราต้องพยายามเท่านั้นจึงจะไปถึงฝันได้”

ศุทธิณี อายุ 14 ปี จังหวัดสุพรรณบุรี:

Taste of Life

“ประกาศจากทางโทรทัศน์ว่า...มีผู้ติดเชื้อด้วยโรคโคโรนา หรือ โควิด-19

นี่แหละค่ะ จุดเปลี่ยนชีวิต รวมถึงความคิดของเด็กสาวคนนั้น

‘แม่จะออกจากที่ทำงานแล้วนะ’ เสียงของผู้เป็นมารดาบอกแก่ลูกสาวคนเล็กของเขา [...]

ในหัวของเด็กคนนั้นไม่มีอะไรมากหรือห่อหุ้ม นอกจากฟังและพยายามเข้าใจเรื่องนี้ ว่าเป็นเพราะ
โรคระบาดนี้ ทำให้ทางบริษัทจะยกเลิกการจ้างพนักงาน รวมถึงอาการที่เกิดจากโรคประจำตัวของคน
เป็นแม่ที่ทำให้แม่ของเขาจำนนจะต้องยอมออกแต่โดยดี และตามนโยบายของทางบริษัทนั้นก็คือ การให้
เงินชดเชยมา 100,000 บาท เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ของพนักงานและครอบครัว [...]

ชีวิตใหม่ของครอบครัวสองแม่ลูกเริ่มต้นขึ้นด้วยการ ‘ขายของ’ [...] จนกระทั่ง...

‘พี่เหลือเงินในบัญชีแค่ 40 บาท จะให้พี่ทำยังไง รออยู่เฉยๆ ก็อดตายพอดี ใจ...มันก็ได้กินแต่ไข่
พี่สงสารลูก’ เสียงของคนเป็นแม่พูดตอบกับคนในสาย ที่ตัวลูกก็รับรู้ว่ามีแม่ของเขากำลังคุยโทรศัพท์กับ
น้าสาวของเขา

‘เป็นไรอะ?’ เด็กสาวถามออกมา [...]

สีหน้าของคนเป็นแม่เริ่มเปลี่ยนไป จนลูกที่อยู่กับแม่มาตลอดรับรู้ได้ว่านี่ไม่น่าใช่เรื่องดีแน่

แม่ตัดสินใจเล่าให้กับเด็กคนนั้นฟังเกี่ยวกับเรื่องของการขายของ ว่าเราสองแม่ลูกไม่สามารถ
ขายของต่อได้แล้ว ด้วยเศรษฐกิจและร่างกายแม่ของเขาไม่ดีขึ้นในทุกวันๆ

‘เงินในบัญชีเหลือ 40 บาท? อะไรกัน จาก 100,000 เลยนะหรือ?’ เด็กในวัย 13 ที่ไม่รู้อะไรเลย
มีคำถามพวกนี้ประดังเข้ามาในหัว ‘เอาล่ะ...ทนรอแบบนี้ไม่ได้แล้วนะ’ [...]

‘งานพาร์ทไทม์ทำได้ตอนอายุเท่าไร?’ [...]

‘15 เลยอ้อ... เราเพิ่ง 13 เองนะ’

เรื่องใหญ่ที่ทำอะไรไม่ได้ นอกจากรอ รอให้เขาถึงเวลา รอให้เขาได้ทำงานนั้น เพื่อเอาเงินมาใช้
ในครอบครัวของเราสองแม่ลูก [...] ทนรอหนูหน่อยนะ หนูจะช่วยแม่...

เงินประทังชีวิตของสองแม่ลูกในแต่ละวัน ก็มาจากนางสาวที่คอยช่วยเหลืออยู่ แต่จากความเกรงใจ เขาเองก็ไม่ได้ขอมาก เพราะคนเรานั้นก็มีภาระต่างกัน ไหนจะลูกของน้ำอีกสองคน คุณยายของเขาน้ำอีก ภาระอันมากมายทำให้เขาไม่ขออีกแล้ว

ได้งานรับจ้างมาใหม่ ในครั้งนี้เขาคิดอยู่แต่อย่างเดียว ทำยังไงก็ได้ 'ให้ช่วยแม่ให้ได้มากที่สุด' งานรับจ้าง 'รับทำริบบิ้นพวงมาลัย' ที่เป็นสายริบบิ้นเวลาเราไปซื้อกันในวันพระวันโกน

'พักบ้างก็ได้ ทำมาทั้งวันแล้วนะ' เสียงจากคนเป็นแม่ดังขึ้น เพื่อเรียกให้ลูกสาวพักจากการทำงานนี้

'หนูไหว' เด็กสาวพูดพร้อมยิ้มติดตลกให้

ถ้ามีคนมาถามจริง ๆ จัง ๆ ว่าเขาเหนื่อยไหม ตอบได้เต็มปากเลยล่ะค่ะ ว่าเขาเหนื่อยมาก เหนื่อยมาก ๆ แต่เวลาเขาเห็นแม่เจ็บ แม่ไม่มีเงิน แม่เครียด เขาเจ็บกว่า และเหนื่อยกว่าหลายเท่าจากการทำงาน เอาเถอะ สู้หน่อยละกัน

'เพื่อแม่...'

การใช้ชีวิตแบบนี้ยังคงดำเนินมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งเด็กสาวคนนี้ อายุ 15 ปี

อายุ 15 ปี ตามที่เขาเผื่อใจไว้ เขาใกล้จะได้ไปทำงานแล้ว ใกล้แล้วนะแม่... ชีวิตเด็กสาวที่คิดอนาคตตัวเองได้ เปลี่ยนความคิดและชีวิตตัวเองได้ ทั้งหมดจากคนเป็นแม่

ทั้งอาชีพ 'เภสัชกร' เพราะแม่ของเขา ที่เวลาไปหาหมอมตามที่มีหมอนัดที่ไร ได้ยากกลับมาเป็นกองกินวันหนึ่ง 4-5 เม็ด นี่แหละค่ะ อาชีพที่เด็กสาวอยากทำ เพราะอยากเข้าใจในเรื่องยา และรักษาให้แม่ของเขาหายหรือมีอาการที่ดีขึ้นได้

ทั้งการทำงาน 'พาร์ทไทม์' ที่อยากทำเพราะอยากแบ่งเบาภาระของคนเป็นแม่ และนำเงินมาใช้ในครอบครัว

ผ่านมา 2-3 ปี ความฝันของเขาก็คงที่ และมันคงขึ้น เขายังยืนยันในความฝันในอนาคตของเขา แต่มันกลับมีอีกหนึ่งความฝัน ที่ยิ่งใหญ่ และเขาก็อยากทำมันมาก ๆ นั่นก็คือ

'การพาแม่ของเขาไปหาอะไรกินอร่อย ๆ'

'การพาแม่ของเขาไปเที่ยว ไปข้างนอก'

'การทำให้แม่ของเขามีความสุข'

ความฝันสูงสุดในชีวิตของเขาคือ 3 อย่างนี้ที่เขาต้องทำให้ได้ เขาไม่เคยพูดว่าเขาเป็นลูกที่ดี เพราะเขารู้ ว่าเขาก็มีทำตัวแย่อยู่น้อย ๆ แต่สิ่งที่เขาไม่เคยเปลี่ยน และไม่เคยคิดจะเปลี่ยนคือ 'เขารักแม่มาก ๆ รักที่สุด และไม่มีวันที่จะเปลี่ยน "

magnitude99 อายุ 23 ปี กรุงเทพมหานคร:

เมืองแห่งฝัน(สลาย)

“ฉันเคยคิดว่าอยากจะมีชีวิตอันเป็นนิรันดร์...

ในวัยเด็กฉันเคยอยากเป็นนักบินอวกาศ พอผ่านไปไม่นานอยากเป็นนักวิทยาศาสตร์หญิง
สุดเจ๋งของโลก เติบโตอีกหน่อยความหลงใหลในไดโนเสาร์ทำให้เริ่มสนใจอยากเรียนบรรพชีวินวิทยา
พอเข้ามัธยมศึกษากลับค้นพบว่าวิทยาศาสตร์อาหารก็เป็นตัวเลือกที่ดี โตอีกนิดพอลันพบว่าตัวเอง
มีปัญหาทางจิตใจก็เฝ้ามองอยากจะเป็นจิตแพทย์ ก่อนที่จะเขียนเรียงความส่งครูแล้วถูกชมว่าเขียนดีจึงได้
เบนสายมาสนใจการเป็นนักเขียน เริ่มทดลองเขียนเรื่องสั้นให้เพื่อนอ่าน เขียนนิยายในแบบที่ตัวเอง
อยากบันดาลให้เป็น ก่อนที่ฝันจะเริ่มใหญ่ขึ้นตามวัยและแรงปรารถนา อยากดำน้าที่เกรทแบรีเออร์รี่ฟ
อยากเที่ยวรอบโลก อยากเป็นนักการเมือง อยากทำประโยชน์ให้สังคม อยากเปิดร้านหนังสือเป็นของ
ตัวเอง อยากเล่นดนตรีเปิดหมวก อยากอยู่ในคณะละครสัตว์ อยากเรียนทุกคณะที่อยากเรียน อยากมี
ชีวิตยืนยาวเพื่อทำทุกสิ่งที่ยอยากทำ

อยาก อยาก อยาก.... [...] ก่อนที่โลกแห่งความจริงจะฟาดหน้ากันอย่างจัง

ที่ผ่านมาฉันเป็นคนที่ยึดมั่นกับสิ่งที่ตัวเองอยากทำมาโดยตลอด คิดเพียงแค่ว่าต่อให้ไม่ใช่คณะ
หัวกะทิในมุมมองของผู้ใหญ่ แต่หากฉันทำได้ดียังไงก็ไม่มีวันอดตาย จนกระทั่งเมื่อฉันเติบโตขึ้น เริ่ม
ออกมายืนด้วยขาของตัวเองมากขึ้น โลกความจริงก็มาเคาะกะโหลกเรียกสติให้ฉันลืมหืมตาดูสภาพแท้จริง
ของตัวเองว่าความฝันในประเทศนี้ทำให้อึดท้องไม่ได้ และที่สำคัญที่สุด ชีวิตของฉันไม่ได้มีเพียงตัวฉันที่
ต้องดูแล ภาระมากมายของครอบครัวที่ตัวฉันในอนาคตเองก็ต้องช่วยดูแลด้วยเหมือนกัน ฉันเริ่มค้นพบ
ว่าในสังคมที่ฉันอยู่ ‘เงินคือทุกสิ่ง’ เริ่มระลึกรู้ถึงหลายสิ่งที่เคยสูญเสียไปในอดีตจากการไม่มีเงิน อำนาจ
แห่งเงินตราช่างทรงอำนาจขนาดซื้อชีวิตที่ดีได้ ฉันจึงต้องจำใจเลือกสาขาในคณะที่มีโอกาสทำเงินให้
มากกว่าในอนาคตโดยโยนทิ้งสิ่งที่อยากเรียนจริงๆ ไปอย่างไม่ไยดี

จนตอนนี้ที่ฉันถึงวัยทำงาน ร่องรอยความโศกเศร้าท้อถอยกับชีวิตยังปรากฏอย่างเด่นชัดอยู่ทั่ว
แขนข้างซ้ายคอยย้ำเตือนให้ฉันนึกถึงประสบการณ์อันขมขื่นที่เคยเจ็บปวดกับสภาพชีวิตที่มีขนาดไหน
ฉันกลายเป็นแค่หนึ่งในฟันเฟืองที่ขับเคลื่อนองค์กรที่หากฉันตายไปก็แค่หาคนใหม่มาทดแทน เป็นแค่
ภาชนะใส่ความฝันของ ‘คนอื่น’ เป็นแค่ร่างเนื่อกลวงโป้ที่คิดเพียงว่าต้องทำงานหาเงิน แต่หาเงินเสร็จ
แล้วยังไงต่อ

อ้อ ใช้หนี้ ใช้หนี้ ใช้หนี้

หนี้ที่ฉันไม่ได้ก่อ หนี้ที่ถูกล่ำมโซ่คล้องขาไว้ด้วยคำว่า ‘กตัญญู’ หนี้ที่ถ้าหากฉันตายไปคนใน
ครอบครัวก็คงขาดที่พึ่ง ในขณะที่ตัวฉันมีสิ่งที่ยอยากทำมากมาย กลับต้องถูกพับเก็บไปก่อนเพราะความ
จำเป็นอย่างอื่นที่สำคัญกว่า ขณะที่ฉันกำลังทำงานงๆ โดยวางทิ้งสิ่งที่อยากทำให้เป็นเพียงแค่ความฝัน
คนอื่น ๆ ที่ไม่ต้องมีภาระอะไรกลับได้ทำทุกอย่างโดยที่ไม่ต้องกังวล

ไม่มีเงินเก็บ ไม่มีความสุข ไม่มีชีวิตแบบที่อยากมี แต่ฉันยังคงเพื่อหาชีวิตในอุดมคติและตระหนักได้ในท้ายที่สุดว่า 'อุดมคติ' ก็คือ 'อุดมคติ' เป็นความคิดความฝันอันเลื่อนลอยที่ห่างไกลกับตัวฉันในวันนี้

อันที่จริงฉันเป็นคนชอบเรียนคนหนึ่งหากว่าเป็นสิ่งที่ฉันสนใจ ฉันมีแผนอยากเรียนต่อปริญญาโทแต่แผนนั้นก็กลับพังล้มไม่เป็นท่าเพราะไม่มีเงินมากพอ ฉันอยากอยู่คอนโดส่วนตัวหรือมีอสังหาริมทรัพย์เป็นของตัวเองเป็นหลักเป็นแหล่งเพราะตลอด 4 ปีที่ผ่านมาฉันย้ายที่อยู่มาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ครั้ง แต่มันก็เป็นเรื่องยากที่จะมีชายคาอยู่อาศัยที่ถาวรเพราะไม่มีเงินเหลือเก็บมากพอ ฉันจึงต้องระหกระเหินเปลี่ยนที่อยู่ชั่วคราวไปเรื่อย ๆ ฉันเคยคิดเอาไว้ว่าเมื่อเรียนจบมา ทำงานจนมีเงินเดือนเป็นของตัวเองชีวิตความเป็นอยู่ก็ควรจะดีขึ้น แต่ไม่เลย มรสุมที่เข้ามาทำให้มีเงินกินเงินใช้แค่เพียงเดือนชนเดือน เอาไปต่อยอดอะไรไม่ได้ เอาไปซื้อชีวิตที่ดีกว่านี้ไม่ได้ เพราะแค่บริหารเงินให้อิ่มท้องจนพ้นไปอีกเดือนก็ยากพอแล้ว ตอกย้ำฉันจนสิ้นใจอีกครั้งว่าหากลาออกไปทำสิ่งที่อยากทำจริง ๆ ในเมืองนี้ฉันคงไร้แห่งตาย

ความ 'อยาก' ถูกบดจนป่นปี้ ได้แต่อิจฉาริษยาทุกคนที่ได้ทุกอย่างในสิ่งที่ต้องการ ได้แต่น้อยเนื้อต่ำใจที่ต้องดิ้นรนอย่างไร้ความหมาย ไม่ว่าจะทำงานหนักอย่างไรก็แทบไม่เห็นหนทางที่ดีขึ้น ภาระบนบ่าช่างเป็นโซ่ล่ามอันแข็งแกร่งที่กักขังฉันไว้บนโลกอันฟอนเฟะ 'ความไม่มี' ได้รุมทึ้งกัดแทะจนแทบไม่เหลืออะไรให้ฉันยินดี กัดกินไปแม้กระทั่งความ 'อยาก' ของตัวฉันในอดีต ฉันเกลียดชังสังคมเนาะ ๆ ที่ฉันอยู่เพราะมันไม่เคยรองรับความฝันของใครเลยนอกจากคนรวย ฉันจะไปทำงานที่อยากทำได้อย่างไร ฉันจะไปเป็นพนักงานร้านหนังสือได้อย่างไรในเมื่อเงินเดือนช้าน้อยนิดสวนทางกับเรี่ยวแรงที่ทุ่มลงไปขนาดนั้น ฉันจะไปทำงานมูลนิธิหรือสังคมสงเคราะห์ยังไงถ้ารายได้ยังเป็นแค่เงินเดือนขั้นต่ำในเมืองที่ค่าครองชีพสูงลิ่วแบบนี้ ฉันจะไปกล้าทำตามความฝันในเมืองที่ยังด้อยค่าแรงงาน ถูกถูกสายศิลาปะ และยกยอแค่ไม่กี่อาชีพแบบนี้ได้ยังไง ลำพังเศษเงินเก็บจากค่าแรงอันน้อยนิดยังไม่พอให้ก่อร่างสร้างตัวเลยด้วยซ้ำ

ตอนนี้ฉันไม่อยากมีชีวิตอันเป็นนิรันดร์ หากการได้หายใจจะเป็นเรื่องที่ทรมานถึงเพียงนี้

ฉันว่าเมืองนี้เป็นเมืองแห่งความฝันนะ ใช่ เมืองแห่งฝัน เพราะการจะทำให้มันเป็นจริงช่างเป็นเรื่องที่ยากเย็นแสนเข็ญฉันถึงได้มีแต่ความฝันเยอะมากมายขนาดนี้

เพราะแบบนี้ฉันจึงทำงาน ทำงาน ทำงาน เพื่อหาเงิน หาเงิน และหาเงิน วาดหวังว่าเงินตราที่มนุษย์อุปโลกนขึ้นจะทำให้ฉันยังสามารถไขว่คว้าภาพฝันอันเลื่อนรางที่ตัวฉันเคยมีไว้ได้อยู่

ก็เพราะฉันยังฝันอยู่ ฉันจึงอยากให้มันเป็นจริงแม้ความเป็นไปได้จะเป็นเพียงหมอกจาง อยากยืนหยัดอย่างภาคภูมิใจในเส้นทางที่ฉันเต็มใจเลือก อยากที่จะแสดงให้อาจารย์ที่เคยสบประมาทฉันได้เห็นว่าเด็กเกเรที่เคยไม่ตั้งใจเรียนและเกเรดริ้งทำอย่างฉันก็สามารถประสบความสำเร็จในรูปแบบชีวิตที่ฉันเลือกเองได้เหมือนกัน อยากให้เห็นว่าตัวฉันยังมีค่า อยากภูมิใจในตัวเองที่สุดท้ายได้เลือกทำในสิ่งที่หัวใจร้องขอแล้วผลออกมาดี และอยากมีความสุขในชีวิตที่เต็มไปด้วยความฝัน แบบที่ตัวฉันอยากเป็น"

II.

เด็กและเยาวชนจำนวนมากถูกยึดเยียดความคาดหวังของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ให้เอามาตั้งเป็น “ความฝันของตนเอง” ถูกขีดเส้นทางในชีวิตและบังคับควบคุมจังหวะอย่างก้าวเดินในเส้นทางนั้นอย่างเคร่งครัดด้วยกฎเกณฑ์และการใช้อำนาจสารพัด รวากับเป็นหุ่นเชิดของผู้ใหญ่ ความฝันของพวกเขาหลายคนจึงคือการเป็นอิสระจากความฝันและเส้นทางที่ไม่ได้เลือกเหล่านี้ โดยหวังว่าจะได้รับการรับฟัง พร้อมทั้งมีสิทธิเลือกและเดินตามเส้นทางชีวิตของตนเองมากขึ้น

ชุตติภัทร อายุ 17 ปี จังหวัดนนทบุรี:

ความฝันที่จมดิ่งกับโพลารอยด์ที่เป็นจริง

“คงเป็นเรื่องอยากที่เด็กทุกคนจะได้รับอิสระทางความคิด อารมณ์ ความรัก หรือความฝัน ความคาดหวังเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุด โดยเฉพาะกับครอบครัว

เจกเช่นเดียวกับ ‘***’ ภาระหน้าที่อันหนักหน่วงที่ได้รับตั้งแต่วัยเยาว์ บ่นว่าแบกความคาดหวังมหาศาลเอาไว้จนหลังคดงอ ยามเธอทำได้ดี ครอบครัวจะเฉยชา ยามเธอทำได้แย่ ครอบครัวจะหันมาหาและตำหนิ

การบังคับกดขี่เป็นวิธีที่แย่มาก ‘***’ ขาดอิสระ เธอไม่รู้ว่าเธอชื่นชอบอะไร ได้แต่ทำตามที่ครอบครัวสั่ง

วันหนึ่งเธอเดินกลับบ้าน เห็นชายชราหนึ่งชายภาพวาดอยู่ ภาพนั้นเหมือนมนุษย์ที่มีชีวิต มีอิสระและลมหายใจ ‘***’ กลับบ้านด้วยใจเต้นระรัว ลองวาดตามแบบ เธอตื่นตื่นที่ได้ค้นพบความสุขเป็นครั้งแรก

แต่มันก็ต้องจบลง เมื่อชีวิตของเธอมีทางเลือกเดียวตั้งแต่แรกอยู่แล้ว

‘***’ จึงเก็บความฝันไว้ในห้วงลึกของหัวใจ ที่จะได้สมหวังดังปรารถนา ในสักวัน”

ณัฐนิชา อายุ 16 ปี จังหวัดปทุมธานี:

แผนการหนีออกจากบ้าน

“ช่วงรุ่งสาง พระอาทิตย์กำลังทะยานขึ้นสู่ฟ้า สายลมอ่อนๆ กระทบใบหน้าชวนให้รู้สึกดี ในขณะที่เดียวกันก็คิดจุก สงสัยว่าที่สูดเข้าไปเมื่อครู่อาจไม่ใช่อากาศแต่เป็นฝุ่นละอองเสียมากกว่า

ฝ่าเท้าเหยียบอยู่บนบันไดจักรยานโดยไม่ได้ออกแรงปั่น เคลื่อนตัวไปข้างหน้าด้วยใจที่โปร่งโล่งสบาย จนกระทั่งใกล้ถึงป้อมยาม [...]

พี่ยามทักทายกลับโดยไม่คิดอะไร ที่นี้เป็นหมู่บ้านในเขตปริมณฑล เด็กวัยรุ่นบางคนตื่นเข้าบ้านจักรยานออกไปหาเพื่อนหรือซื้อของ ในขณะที่บางคนตื่นสาย ใช้เวลาทั้งวันอยู่ในห้อง

แต่ฉันไม่ได้ออกไปหาเพื่อนหรือซื้อของ สองข้อนี้เป็นคำโกหกเอาไว้อ้างกับพี่ยามต่างหาก เด็กหญิงวัยประมาณสิบหกสิบเจ็ดปีปั่นจักรยานออกนอกหมู่บ้านคนเดียวตอนรุ่งสาง ไม่แปลกที่คนมองมาจะเป็นห่วง ครั้งแรกๆ พี่ยามซักถามหลายประโยค ฉันตอบกลับด้วยสีหน้าทำทางปกติ หลังจากปั่นออกไปสักพักก็กลับมา พอเป็นเช่นนั้นนานๆ เข้า พี่ยามก็เลิกสนใจ

ส่วนเหตุผลจริง ๆ ที่ฉันยอมลุกจากเตียงตั้งแต่เช้าออกมาปั่นจักรยานนะหรือ

ฉันแค่อยากปั่นเท่านั้นเอง

เมื่อวานนี้ฉันทะเลาะกับแม่ ผลลัพธ์เหมือนทุกๆ ครั้งที่ฉันจำเป็นต้องเป็นฝ่ายยอมแพ้ รู้สึกไม่ดี แม้กระทั่งนอนแล้วตื่นขึ้นมาอีกครั้งก็ขจัดอารมณ์ทางลบให้หายไปไม่ได้ ฉันจึงต้องออกจากบ้าน ทำตัวขบถอย่างไม่ใช้นิสัย

นาฬิกาของโทรศัพท์มือถือบอกเวลาเกือบหกโมงแล้ว ฉันปั่นจักรยานผ่านวัดใกล้บ้าน ผ่านร้านขายขนมและอาหารนันทนาการ เสียเวลาในตอนนี้อย่างไม่ถึงเวลาเปิดร้าน ถึงฉันอยากกรอกก็ทำไม่ได้

เพราะตอนนี้ถึงเวลากลับบ้านแล้ว

เสียงเปิดประตูบ้านไม่ค่อยดัง คนบนชั้นสองยังไม่ตื่น แผนการหนีออกจากบ้านและกลับมาก่อนจะมีใครรู้ตัวประสบความสำเร็จอีกครั้ง ความรู้สึกลึกลับระทึกขวัญขณะปั่นจักรยานกลับมา ความรู้สึกอึดอัดล้าพองใจหลังจากแผนการลุล่วง ฉันกลับขึ้นห้องด้วยความเบิกบาน [...]

โทรศัพท์มือถือส่งเสียงเตือนข้อความเข้า เป็นเพื่อนในกลุ่มส่งข้อความมาบน 'เปิดเทอมคราวนี้เรียน on-site'

'ไม่ออกไป' เพื่อนอีกคนพิมพ์ตอบ

'ถ้าถึงทดสอบไม่รอดแน่ เอาจริงๆ แค่ตอบคำถามยังตอบไม่ได้เลย'

กลุ่มสนทนามีสมาชิกอยู่สี่คนรวมตัวฉันเอง บทสนทนาไหลไปอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนหัวข้อสู่เรื่องการเรียน [...]

ถึงตอนนี้ฉันเริ่มร้อนรนขึ้นมาบ้าง ย้อนนึกดูว่าตัวเองไม่ได้แตะหนังสือเรียนมานานเท่าไรแล้ว ครั้งสุดท้ายคงเป็นช่วงก่อนไปเที่ยวกับครอบครัว ฉันทวนเนื้อหาที่ครูสอนตอนภาคเรียนฤดูร้อนจนจบถึงแม้จะไม่ค่อยเข้าใจก็ตาม

ปีที่แล้วฉันยังมีไฟในการเรียน คิดว่าตัวเองจะต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยในฝัน (แม่ฝัน) ให้ได้ ตั้งเป้าหมายจะเก็บเนื้อหาทุกวิชาให้ครบก่อนจบมัธยมปลายปีที่สี่ แต่หลังจากถูกขัดขวางด้วยปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ฉันลดเป้าหมายเหลือเพียงกลับมาทบทวนบทเรียนหลังจากครูสอนจบ อย่าผิดวันประกันพรุ่งเท่านั้นพอ

ฉันคุยเรื่องนี้ตอนทะเลาะกับแม่ ร้องไห้ น้ำมูกไหล บอกกับแม่ว่าตัวเองรู้สึกกดดันเพียงใจ [...]

ประมาณหนึ่งทุ่ม ด้านนอกมืดสนิท แสงสีส้มที่ฉันรักหายไปแล้ว อารมณ์เบื่อหน่ายเหงาซึมเข้ามาแทนที่

แม่กลับถึงบ้าน ชีวิตของพนักงานบริษัททั้งนำเบื้อและเหนื่อยหน่าย ต่อให้แม่กำลังยิ้มแย้ม แต่ฉันจะพุดกับเธอเกินความจำเป็นไม่ได้ ไม่อย่างนั้นจะเปลือก้าวข้ามขีดความอดทนของอีกฝ่าย กลายเป็นทะเลาะกันอีก

ความจริงอีกข้อคือฉันผูกพันกับพ่อแม่ กระทั่งคำต่อว่าเบาๆ ของพวกเขา ก็ทำให้ฉันรู้สึกแย่ได้

แม้เป็นเช่นนี้แต่แม่กับฉันยังคงพูดจาไม่ดีใส่กัน

ฉันร้องไห้เพราะแม่มานับครั้งไม่ถ้วน จนเรียนรู้วิธีลดความเสียใจ วิธีที่จะไม่รู้สึกรำคาญกับคำพูดของแม่ แต่ฉันจดจำถ้อยคำเหล่านั้นไว้ มันไม่ได้อยู่ในรูปของคำพูด แต่เปลี่ยนเป็นความรู้สึกในใจ

บางครั้งฉันคิดว่าตัวเองเจ้าคิดเจ้าแค้น บางอย่างเป็นเรื่องซีหมาะซีหมาะแห่ง ลืมไปซะก็สิ้นเรื่อง แต่ต่อให้เป็นเรื่องเล็กแค่ไหน แม่ก็ไม่เคยขอโทษฉันเลย

ตลอดสิบหกปี ความรู้สึกติดค้างอยู่ในใจแล้วจะให้ฉันปล่อยวางได้ยังไง

ฉันคาดหวังให้ชีวิตของตัวเองมีความสุขกว่านี้ มีบ้านที่พักผ่อนได้อย่างสบายใจ ไม่ต้องกังวลว่าออกมาจากห้องแล้วจะต้องทะเลาะกับแม่ ไม่ต้องระแวงว่าจะได้เงินไปกินข้าวไหมหากขัดแย้งกับคนในบ้าน

ต่อให้ผูกพัน แต่ฉันไม่อยากจะอยู่กับพ่อแม่อีกแล้ว ฉันรอวันที่จะทำงานหาเงินเอง ได้ออกไปจากบ้านที่น่าอึดอัด โลกแล่นออกไปตามความต้องการ

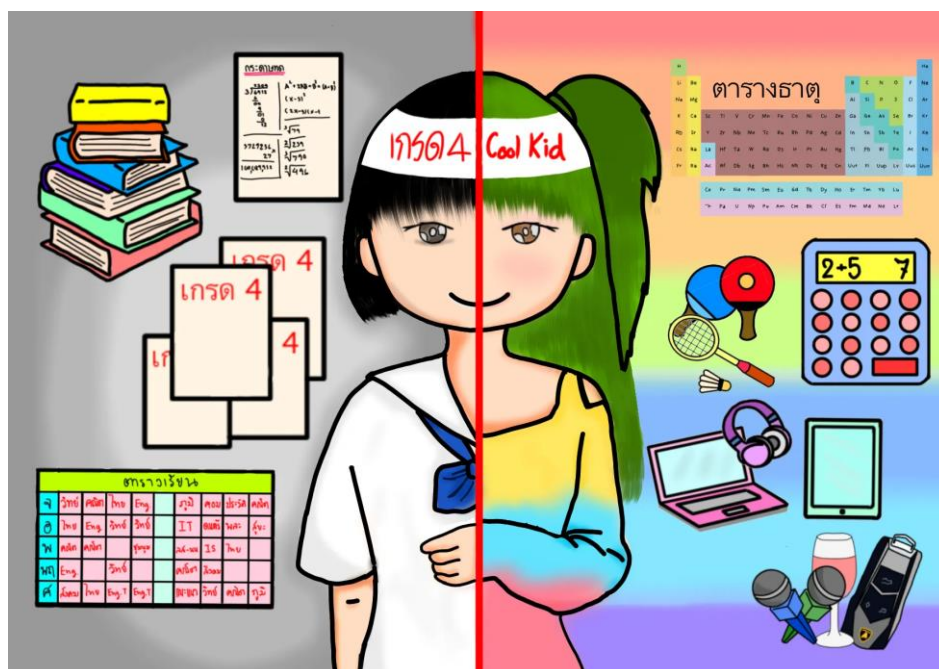
ความรู้สึกเป็นอิสระเหมือนกับการขี่จักรยานออกไปบนถนนในตอนรุ่งสาง

แต่ฉันไม่ได้หวังเพียงอิสระชั่วขณะ

ฉันปรารถนาอิสระตลอดชีวิต”

เนตรนภัส อายุ 14 ปี กรุงเทพมหานคร:

นี้หรือการศึกษาไทย

“สื่อถึงการศึกษาไทยที่ค่อนข้างล้าสมัย กฎระเบียบที่ขัดกับการใช้ชีวิต เช่น ต้องตัดผมสั้น ผมยาวเดี่ยวยังเพื่อน ห้ามทำสีผมแต่งหน้าทาเล็บเพราะเดี๋ยวจะกั๊งการเรียน นักเรียนบางคนเป็นเพศทางเลือกแต่มีครู (บางคน) มาแซะหรือตำท้อในสิ่งที่เขาเป็นทำให้เขาเสียความมั่นใจ หลักสูตรบางวิชาควรเป็นวิชาทางเลือกแต่เอามาตัดเกรดนักเรียน”

พรนัชชา อายุ 17 ปี กรุงเทพมหานคร:

ชีวิตและความฝัน

“หวัชบด ชอบเถียง ดื้อด้าน ไม่ฟังใคร’ คำเหล่านี้เป็นคำที่บุคคลผู้แทนตนเองว่าเป็น ‘ผู้ใหญ่’ ใช้เรียกพวกฉันผู้เกิดหลังพวกเขา... เขาชวนผู้เป็นลูก เป็นหลาน หรือเป็นลูกศิษย์ของพวกเขาเหล่านั้น พวกเขาเติมเต็มความเป็นมนุษย์ให้กับพวกฉันด้วยคำพูดเหล่านี้ ราวกับกำลังประกอบร่างหุ่นจำลองให้สมบูรณ์ โดยที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยถาม และไม่เคยสนใจว่า พวกฉันเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ หรือเพราะเหตุใด พวกฉันถึงเป็นอย่างที่พวกเขากล่าวหากัน...

‘เมื่อไหร่จะเจียบ แล้วตั้งใจฟัง และทำตามทีบอกได้สักที’ ประโยคลักษณะนี้เป็นคำพูดแสนคุ้นหู ที่ฉันได้ยินทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และอีกหลายสถานที่ที่ฉันได้ไปเยือน ซึ่งฉันเชื่อว่าไม่ใช่เพียงแค่ฉันคนเดียวที่ถูกกล่าวถึงด้วยถ้อยคำเช่นนี้ ยังมีเด็กไทยในยุคปัจจุบันอีกหลายต่อหลายคนที่ถูกกล่าวถึงด้วยข้อความทำนองนี้อยู่ ข้อความที่มุ่งหมายให้พวกฉันฟัง เชื่อ และทำตามในสิ่งที่ผู้เคยมีประสบการณ์มาก่อนเห็นว่าดี โดยที่พวกฉันต้องไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ บางสิ่งที่พวกเขาเหล่านั้นให้พวกฉันทำก็เป็นสิ่งที่ดี เช่น ระเบียบวินัยพื้นฐาน การอยู่ร่วมกันในสังคม การรู้จักหน้าที่ของตนเอง แต่บางสิ่งที่ฉัน หรือเด็กๆ คนอื่นมีแนวทาง หรือแนวคิดที่ดีกว่า สะดวกกว่า แล้วพยายามเสนอแนวความคิดนั้นออกไปกลับกลายเป็นว่า พวกฉันคิดต่อต้าน ไร้สาระ พร้อมกับถูกตราหน้าว่า พวกหวัชบด ไม่ฟังใคร [...]

หลายครั้งที่ฉันเคยได้ยินข้อความที่ว่า ‘ค่าของคน อยู่ที่ผลของงาน’ ฉันรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความนี้ คุณค่าของมนุษย์จะสะท้อนได้ดีจากความสามารถของคนคนนั้น สิ่งนี้ทำให้ฉัน และเด็กๆ อีกหลายคน มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ หาโอกาสแสดงความสามารถ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นคุณค่าของเรา แต่ข้อความนี้มันกลับเป็นเพียงสิ่งที่อยู่ในอุดมคติเพียงเท่านั้น เพราะในความเป็นจริงของสังคมไทย สังคมที่เต็มไปด้วยผู้ใหญ่ผู้มากค่านิยม โดยเฉพาะค่านิยมที่ชื่นชม และยึดติดเพียงรูปลักษณะภายนอก มากกว่าคุณค่าและความสามารถของสิ่งนั้น เพราะเหตุนี้ค่าของคนจึงไม่ได้อยู่ที่ผลของงาน ภาพเหล่านี้สะท้อนผ่านประสบการณ์ของฉันทั้งในโรงเรียน และที่ทำงานพิเศษของฉัน... ฉันและเพื่อนที่ตั้งใจเรียน มุ่งมั่นในการทำงาน แต่ในบางครั้งอาจมีบุคลิกที่ไม่เรียบร้อย อ่อนหวาน กลับถูกมองข้าม และตีตราจากผู้ใหญ่ว่า เป็นคนไม่สุภาพ ไม่ได้เรื่อง ต่างจากเพื่อนที่เรียบร้อยอ่อนหวาน ถึงแม้จะเรียนเข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง หรือคุณภาพงานอาจจะดีบ้าง ไม่ดีบ้าง กลับได้รับความสนใจ คำชื่นชม และโอกาสดีๆ เสมอ มันทำให้ฉันเข้าใจได้ว่า ค่าของคน ไม่ได้อยู่ที่ผลของงาน แต่อยู่ที่ความชอบของใคร [...] ซึ่งหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไป ประเทศของเราจะเดินไปทางไหนกัน [...]

ฉันปรารถนาว่าในอนาคตหากฉันได้เป็นผู้ใหญ่ ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเด็ก และเยาวชน
ตอบคำถามของเขาเหล่านั้นด้วยเหตุผล และเป็นกระบอกเสียงในการปฏิรูประบบการศึกษาไทยให้เห็น
คุณค่าของมนุษย์ทุกคนตามความสามารถของเขาเหล่านั้น ที่สำคัญ คือ การเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่เอาค่านิยม
ของตน และสิ่งที่ตนเผชิญมาไปตัดสิน หรือบีบบังคับให้เยาวชนรุ่นต่อไปต้องเผชิญเมื่อตนเอง... ทั้งหมด
นี้คือ สิ่งที่ฉันมีความปรารถนาที่จะบอกแก่ทุกคน และใฝ่ฝันอีกทั้งต้องการให้มันเกิดขึ้นในอนาคตที่พวก
ฉันจะรับหน้าทีเป็นผู้สร้างหนทางของประเทศชาติของเราต่อไป"

III.

หลายครั้งความคาดหวังและการบังคับควบคุมจากคนรอบข้างถูกยึดเยียดมาสู่เด็กและเยาวชน ผ่านการใช้ความรุนแรง หลายครั้งพวกเขายังมักตกเป็นเหยื่อของการถูกคุกคามสารพัดรูปแบบ ทำร้าย-ทำลายพวกเขาทั้งทางกาย วาจา ใจ จึงไม่น่าแปลกที่เด็กและเยาวชนไม่น้อยจะรู้สึกว่าเป็นบ้าน สังคม และโลกนี้มีใช้พื้นที่ปลอดภัย และฝันอยากเป็นอิสระจากความรุนแรงและพื้นที่แห่งความรุนแรงเหล่านี้

กชกร อายุ 18 ปี จังหวัดศรีสะเกษ:

หุ่นเชิด

“ไบหน้าสะบัดหันตามแรงฟาดไม่เบามือ มีเสียงดังของการกระทบกันดังเข้ามาในโสตประสาท พร้อมเสียงร้องไห้ของแม่ เอ็งเอยกุมแก้มบวมซ้ำของตนไว้ ก่อนจะหันมามองผู้เป็นแม่ที่ร้องไห้กอดร้องพ่อไม่ให้เข้ามาทำร้ายเธอ

‘ใจเย็นๆ ก่อนนะพี่ ฮือ อย่าทำลูกเลย’

พ่อจ้องเขม็งมาที่เธอพร้อมกับตะคอกเสียงดังใส่ด้วยความโมโห

‘นี่แกตั้งใจเรียนแล้วหรือ แกทำได้แค่นี้หรือ’

‘ขึ้นห้องไปก่อนเอ๋ย ขึ้นห้องลูก’

แม่เอ๋ยเสียงสั่นพร้อมกอดพ่อที่ตั้งท่าจะเดินเข้ามาตบเธออีกครั้ง เธอเก็บกระดาษที่พ่อบาที่ทิ้งขึ้นมาแล้ววิ่งขึ้นห้องไป เอ็งเอยอยากบอกกับพ่อว่าเธอพยายามแล้ว แต่ก็รู้ว่ามันคงไม่พอสำหรับเขา จึงทำได้แค่ก้มหน้ากอดเขาร้องไห้ตัวสั่นอยู่อย่างนั้น [...]

‘ฟังอะไรอยู่หรือ’

เอ็งเอยถามเมื่อเห็นว่าจิ้นกำลังเสียบหูฟังเพื่อฟังอะไรบางอย่าง ไบหน้าของเธอดูผ่อนคลายราวกับคนกำลังใช้เวลาพักผ่อน จิ้นยื่นหูฟังให้เธอข้างหนึ่งเธอจึงขยับเข้าไปนั่งใกล้ๆ แล้วฟังด้วยกัน เสียงดนตรีประกอบกับเสียงขับร้องอันไพเราะดังขึ้น เอ็งเอยยกยิ้มถูกใจ ดวงตาเป็นประกายความสุขแล้วเอ๋ยขึ้น

‘เจ๋งจัง เราไม่ได้ใช้เวลานั่งฟังเพลงมานานมากแล้ว’

‘ปกติอยู่ยังไงเนี่ยไม่ฟังเพลง’

‘ทำการบ้าน ดิวหนังสือก็เหนื่อยจนหมดวันแล้ว’

‘ต่อไปนี่ก็แบ่งเวลาให้ตัวเองพักบ้าง อะไรที่หนักไปก็ไม่ดีหรอก’

‘ได้เลย’

‘เอ็งเอยเป็นอะไร ร้องให้ทำไม’

จินเอยถามเมื่อเห็นเธอก้มหน้าซอมนตาแดงๆ เอาไว้

‘เรา อี๊ก เพิ่งโทรคุยกับพ่อ เราอยากลองเรียนเปียโน แต่พอบอกว่าเรียนจะไปทำอะไรได้ ทำไม อี๊ก ทำไมพ่อถึงไม่ให้ค่างานศิลปะเลย ดนตรีไม่เคยไร้สาระสักหน่อย เรา อี๊ก เรามีความสุขมากที่ได้อยู่กับดนตรี มันเป็นเวลาเดียวที่เราจะมีความสุข แต่พอก็พังมันไปหมดเลย ฮือ’

จินกอดเธอที่ร้องไห้เหมือนเด็ก ๆ เอาไว้แน่น คนตรงหน้าเจ็บปวดมากมายจากความคาดหวัง และสิ่งที่ผู้เป็นพ่อคิดว่ามันดี แต่ไม่เคยดีสำหรับเธอ หลังจากที่อยู่จกกันมา ทำให้จันรู้ว่าเอ็งเอยใช้ชีวิตตามที่พ่อเห็นว่าดี เหมือนเป็นแค่หุ่นเชิดเท่านั้น [...]

‘เอ็งเอยจะไปไหน เอ็งเอยตอบพ่อ’

คนเป็นพ่อกระซอกข้อมือเธอให้หยุดอยู่กับที่เมื่อเห็นว่าเธอชอบกระเป๋าสีเสื้อผ่าจะเดินออกจากบ้านไป เอ็งเอยทรุดตัวลงอย่างเหนื่อยอ่อน ปล่อยน้ำตาให้ไหลโดยไร้เสียงสะอื้น เธอไม่เคยร้องไห้ให้พ่อเห็น ไม่ว่าจะถูกตีเจ็บแค่ไหนก็จะทำเพียงเงียบไว้

‘เอ็งเอย เป็นอะไรลูก’

เป็นหนึ่งในไม่กี่ครั้งที่พ่อเรียกเธอแบบนี้ เอ็งเอยก้มลงกราบที่เท้าของผู้เป็นพ่อแล้วเอ่ยออกมาเสียงสั่น

‘พ่อปล่อยหนูไปได้ไหม หนูขอชีวิตหนูคืนได้ไหมคะ หนูเจ็บ หนูเจ็บไม่ไหวแล้ว’

เอ็งเอยร้องไห้ตัวสั่นราวจะขาดใจอยู่ใต้เท้าของพ่อ อ้อนวอนให้พ่อคืนอิสระ เธออยากจะทำอะไรเพื่อความสุขของตนแม้เพียงนิด ต่อให้จากนี้จะถูกตีจนตาย แต่เธอก็อยากลองดู”

ชนาธิป อายุ 21 ปี จังหวัดเชียงใหม่:

เรื่องเล่าของ transgender

“ฉันชื่อ ‘เจต้า’ เด็กชายธรรมดาคนหนึ่งซึ่งเติบโตมาในครอบครัวที่อบอุ่นและดูเพียบพร้อมไปแทบทุกอย่าง ในวัยเด็กฉันนั้นก็ดูเหมือนผู้ชายปกติ [...] แต่แล้วเมื่อเวลาผ่านไป [...] ฉันต้องการที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้หญิงอย่างสมบูรณ์แบบ ความปรารถนานี้ได้ฝังลึกเป็นรากฐานอยู่ในใจฉันตลอดมาแม้ว่า มันจะยากลำบากมากแค่ไหนก็ตามเพราะดูเหมือนว่ามันจะเป็นสิ่งที่เลวร้ายในสายตาของคนรอบข้างที่มองมายังตัวเรา [...]

ก่อนหน้านั้นฉันเคยพูดถึงครอบครัวของฉันที่เพียบพร้อมและดูแลฉันอย่างดีมาตลอด [...] แต่แล้วเมื่อฉันเริ่มโตขึ้นก็รู้สึกได้ว่าการดูแลของพวกเขาฉันก็เหมือนกับการวางกรอบให้กับชีวิตของฉันมันจึงกลายเป็นดาบสองคม [...] ครอบครัวนั้นไม่เคยยอมรับในตัวฉันที่เป็นแบบนี้ ฉันมักจะโดนครอบครัวดูถูกและเหยียดหยามมาตลอดในเรื่องของ ‘เพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศกำเนิด’ มันเหมือนกับการถูกลีด้วยวาจาจากสถาบันครอบครัว พวกเขาอาจจะพูดว่า ‘เสียชาติเกิด กะเทยไม่มีงานทำในสังคมเพราะไม่มีหน่วยงานไหนอยากรับเข้าทำงาน ไม่เป็นที่ยอมรับไม่มีพื้นที่ยืน ไม่มีทางสมหวังในความรัก เป็นกะเทยทำได้แค่ขายตัวไม่กี่ไปเดินกินรำกิน อายุคนอื่นที่มีลูกเป็นกะเทย’ ครอบครัวต้องการให้ฉันเป็นผู้ชายและทำตามคำสั่งที่เขาวางไว้ทุกอย่างในแบบฉบับของผู้ชายตามบรรทัดฐานของสังคม เมื่อฉันซึมซับคำดูถูกเหยียดหยามจากครอบครัวมันทำให้ฉันเสียใจและกดดันตัวเองมากขึ้น [...]

เมื่อฉันได้ก้าวเข้ามาในรั้วมหาวิทยาลัย ฉันเรียนอยู่คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยชื่อดังในจังหวัดเชียงใหม่ตามที่ครอบครัวสั่งไว้ [...] แต่มันก็ยังมีด้านที่ดีคือฉันได้ออกมาอยู่หอพักและเป็นอิสระจากครอบครัวมากขึ้น [...] ฉันเริ่มพบเจอกับกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมากยิ่งขึ้นทำให้ฉันมีเพื่อนมากมายที่เป็นแบบฉัน เริ่มกล้าที่จะแสดงออก อีกทั้งมีพื้นที่ยืนบนสังคมกว้างมากยิ่งขึ้น ฉันนั้นได้นิยามเพศสภาพของตัวเองคือบุคคลข้ามเพศ ฉันเริ่มใช้ชีวิตในแบบฉบับของเพศหญิงมากยิ่งขึ้นเช่น การไว้ผมยาวซึ่งเป็นสิ่งที่ฉันภูมิใจมากที่สุดเพราะตัวฉันมีคำนิยามว่าผมยาวนั้นคือสัญลักษณ์ของเพศหญิง [...]

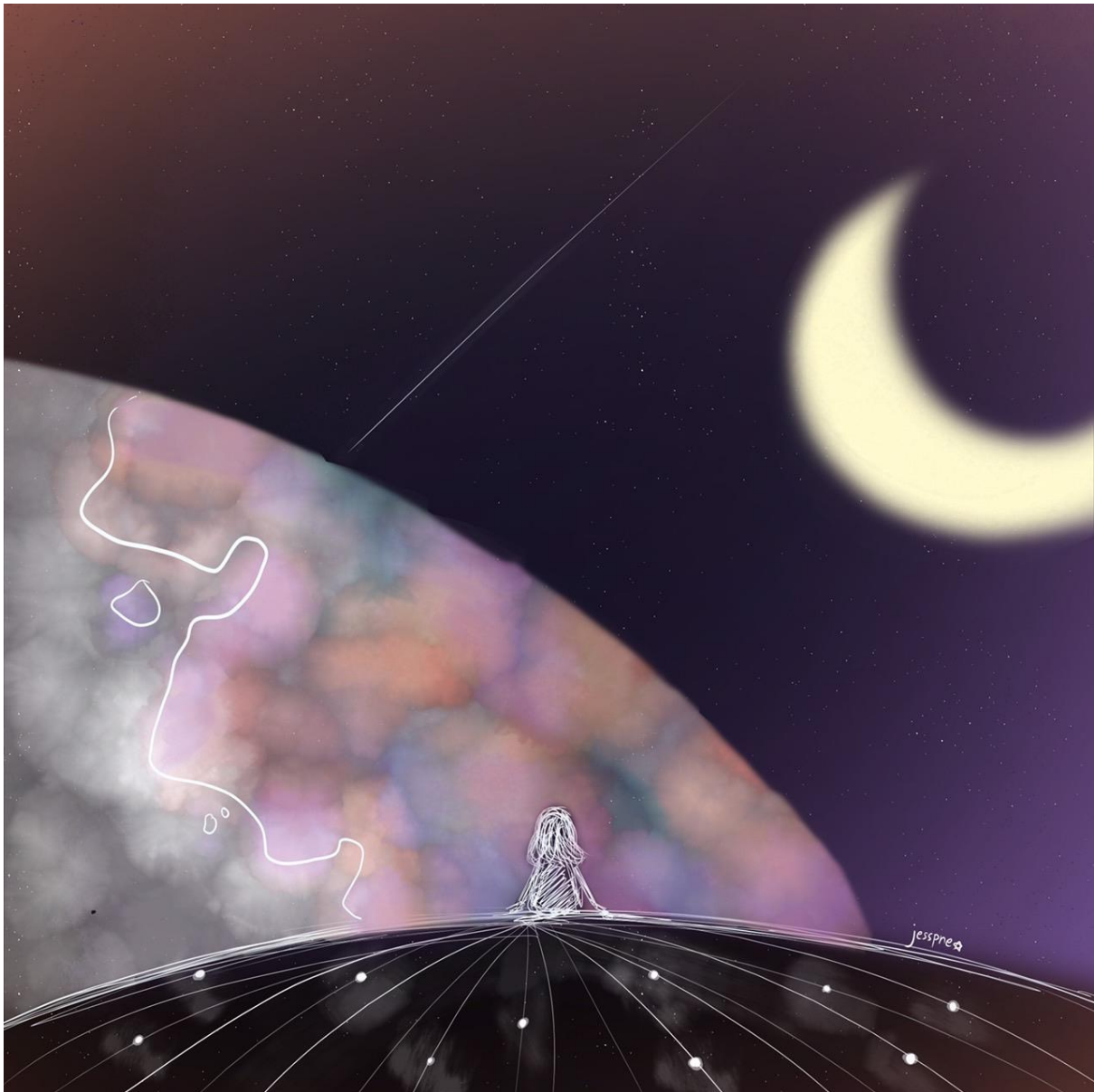
ชีวิตของฉันดูเหมือนว่ามันจะเริ่มไปในทิศทางที่ดีและความฝันก็ดูเหมือนจะเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น...แต่ไม่เลย เมื่อตัวฉันได้ย่างเท้ากลับเข้ามาในบ้านช่วงวันหยุดฉันต้องเปลี่ยนบุคลิกเป็นโลกใบที่สอง ฉันต้องซ่อนตัวตนที่เป็นหญิงไม่ให้ครอบครัวเห็น ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้านักศึกษาหญิง เครื่องสำอาง ฉันต้องมัดผมและแต่งตัวให้เหมือนผู้ชายที่ปกปิด คนในครอบครัวยังคงคิดว่าฉันเป็นผู้ชายและยังคงวางกรอบการใช้ชีวิตในแบบฉบับของผู้ชายให้กับตัวฉันเสมอมา [...] จนสุดท้ายแล้วสิ่งที่แย่มากที่สุดในชีวิตมันก็มาถึง เมื่อครอบครัวเริ่มรับไม่ได้ในสิ่งที่ฉันเป็นอย่างรุนแรง เขาเริ่มแสดงออกถึงการไม่ยอมรับความจริง ฉันถูกครอบครัวด่าทอด้วยคำหยาบคายและดูหมิ่นสารพัด จนถึงขั้นทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรง ฉันถูกตบตี คุกกระชากจนฉันล้มลงไปกองอยู่กับพื้นพร้อมทั้งมีบาดแผลไปทั่วแขนขา

สุดท้ายแล้วฉันถูกบีบบังคับให้ต้องกลับมาใช้ชีวิตในแบบของผู้ชาย ฉันถูกตัดผมออกให้กลายเป็นผู้ชายเหมือนที่ครอบครัวต้องการ ฉันยังจำมันได้ไม่ลืมในตอนที่เราเริ่มตัดเส้นผมของฉันออกไปที่ละซอฉันได้แต่นั่งร้องไห้ตลอดเวลาและไม่สามารถโต้เถียงและขัดขืนได้เลยในขณะที่ครอบครัวของฉันหัวเราะชอบใจและถ่ายรูปฉันที่ถูกตัดผมเก็บไว้ด้วยความดีใจ ฉันเจ็บปวดทั้งบาดแผลตามร่างกายและบาดแผลภายในจิตใจที่แม้กระทั่งในตอนนั้นฉันก็ยังไม่เคยลืมและไม่เคยหายจากความเจ็บปวดครั้งนั้นเลย หลังจากฉันถูกทำร้ายร่างกายและถูกตัดผมให้กลายเป็นผู้ชายอีกครั้ง ฉันก็ต้องหนีออกจากบ้านเพราะ ‘บ้านไม่ใช่พื้นที่ปลอดภัย’ อีกต่อไปฉันจึงต้องออกมาอยู่หอพักจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ฉันก็ไม่เคยได้กลับบ้านอีกเลย [...]

มาถึงจุดนี้ ชีวิตของฉันดูแล้วก็คงจะไม่ได้สวยงามการทำตามความฝันของตัวเองกลายเป็นเรื่องที่ยากเย็นเหลือเกิน ฉันยอมรับว่าหลังจากเกิดเหตุการณ์ในครั้งนั้นฉันรู้สึกท้อแท้ชีวิตมันช่างไร้ค่า ฉันเริ่มซึมเศร้าและร้องไห้ทุกวันฉันคิดที่จะอยากหายไปจากโลกใบนี้ ฉันตัดพ้อตัวเองว่า ‘ฉันไม่น่าเกิดมาผิดเพศเลย ถ้าฉันเกิดมาเป็นผู้ชายชีวิตของฉันก็คงไม่ต้องมาพบเจอกับเรื่องแบบนี้’ ชีวิตของฉันในเวลานี้ถึงแม้จะให้เวลาและกำลังใจจากผู้อื่นเป็นสิ่งเยียวยาร่างกายและจิตใจของฉันแต่มันก็ไม่ง่ายเลยเพราะฉันต้องเริ่มต้นสร้างความฝันที่จะเป็นตัวของตัวเองอีกครั้ง มันเป็นเรื่องเหมือนการเริ่มก่อปราสาททรายครั้งใหม่ทีไรในครั้งนั้นฉันจะไม่ยอมให้ใครหรือสิ่งใดมาทำลายมันลงไปอีกฉันจึงพยายามเข้มแข็งขึ้นและเริ่มลุกขึ้นมาเป็นกระบอกเสียงให้กับตัวเองและผู้อื่น [...] ตัวของฉันซึ่งเป็น transgender ที่ถูกบูลลี่ทั้งจากและจากการกระทำที่รุนแรง [...] ไม่ต้องการให้คนอื่น ๆ ต้องมาประสบพบเจอกับเหตุการณ์หรือปัญหาเดียวกับฉันเมื่อฉันกล้าที่จะพูดกล้าที่จะแสดงออกเพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นฉันก็ยินดีที่จะทำ ฉันเริ่มให้สัมภาษณ์กับทางสื่อต่างๆ ในปัญหาดังกล่าว เริ่มณรงค์จากเสียงเล็กๆ ของฉัน ฉันได้รับโอกาสจากทางคณะนิติศาสตร์ในการจัดทำโครงการเล็กๆ ขึ้นมา ชื่อว่า Niti's voice of awareness โดยฉันได้รับหน้าที่ในการเป็นประธานโครงการซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องในด้านของการรณรงค์เพื่อ ยุติพฤติกรรม การบูลลี่ และ การคุกคามทางเพศ อันจะนำมาสู่การดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพทางจิตของผู้ที่ถูกกระทำ อีกทั้งเป็นการแสดงออกถึงการตักเตือนสำหรับผู้ที่ได้กระทำมันลงไป จากสิ่งที่ฉันได้ทำมาทั้งหมดนี้มันทำให้ฉันเป็นคนที่ยิ่งแกร่งและรักตัวเองมากขึ้นเป็นทวีคูณ ฉันไม่ต้องการที่จะร้องไห้อีกต่อไปฉันต้องการเป็นแรงบันดาลใจและเป็นแรงผลักดันที่จะทำให้ทั้งตัวของฉันและคนอื่นเป็นในสิ่งที่คุณอยากจะเป็นและกล้าที่จะแสดงมันออกมาให้สังคมได้รับรู้และเป็นที่ยอมรับในสังคมปัจจุบันและรวมไปถึงสังคมสมัยใหม่ ดังนั้นฉันอยากให้เห็นสังคมในโลกอนาคตที่จะยอมรับความเป็น ‘ตัวตน’ อันเป็นเสรีภาพและเอกลักษณ์ที่สวยงามของบุคคลแต่ละคนได้อย่างสมบูรณ์แบบ”

จิราพร อายุ 22 ปี กรุงเทพมหานคร:

ฉันในวัย 22 ปี

“ความฝันเดียวที่เหลืออยู่ในวัย 22 ปี กลับเป็นการไปจากที่นี่ ไม่ใช่จากประเทศนี้ แต่มันคือจากโลกใบนี้ ความรู้สึกอิสระที่ปราศจากคำพูดจรรยาต่าง ๆ นานา จะเป็นอย่างไรนะ เป็นสิ่งที่ฉันฝันหาอย่างปฏิเสธไม่ได้เลย ฉันในวัย 22 อยากบอกตัวเองในอดีตทั้งขอบคุณและขอโทษ ขอขอบคุณที่พยายามมากขนาดนี้เพื่อที่จะมายืนอยู่ตรงนี้ และขอโทษที่ฉันในตอนนี้อาจทอดทิ้งตัวเองใจจะขาด”

IV.

การดิ้นรนเพื่อเป็นอิสระจากความยากจนและความเหลื่อมล้ำ จากความคาดหวังและการบังคับควบคุม จากความรุนแรง ตลอดจนจากปัญหาอื่นที่ถาโถมเข้ามา บีบให้เด็กและเยาวชนหลายคนเคยเดินในเส้นทางชีวิตที่ต่อมาเห็นว่าผิดพลาด หนึ่งในความฝันของพวกเขาคือการเป็นอิสระจากอดีตของตนเอง เพื่อเริ่มต้นบทใหม่ในชีวิต และมุ่งหวังว่าสังคมก็จะไม่กักขังพวกเขาไว้ใต้พันธนาการแห่งอดีตเช่นกัน

เยาวชนไม่ประสงค์เปิดเผยตัวตน อายุ 19 ปี จังหวัดนครปฐม:

“ครอบครัวของฉันพักอาศัยอยู่ที่รังสิต พ่อแม่แยกทางกัน ฉันมีพี่น้อง 4 คน พักอาศัยอยู่กับพ่อ ตั้งแต่เด็กพ่อของฉันขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างรายได้ประมาณวันละ 300 บาท ขณะที่พ่อออกไปทำงาน ฉันช่วยพ่อทำงานบ้าน ล้างจาน ถูบ้าน เช็ดโต๊ะอาหารและช่วยพี่สาวคนโตเลี้ยงลูก ตอนเย็นเมื่อพ่อกลับมาจากขับรถ ฉันมักจะขอเงินพ่อไปซื้อถ้วยเตี๋ยที่ร้านหน้าปากซอยบ้านมากิน ชีวิตเป็นแบบนี้เรื่อยมา จนกระทั่งวันหนึ่งเพื่อนโทรมาหาชวนฉันไปเที่ยว ฉันบอกกับพ่อว่า ‘หนูจะไปเที่ยวกับเพื่อนนะ’ พ่อบอกว่า ‘อย่าลืมหักกลับบ้านข้าวจะลูก พ่อรอนะ’ และถามฉันว่าจะกลับกี่โมง ฉันบอกพ่อว่า ‘ยังไม่รู้เลย พ่อไม่ต้องรอก็ได้ ขับวินเสร็จก็กลับบ้านเลย หนูอาจจะกลับดึก พ่อจะได้เอากับข้าวมาให้กิน’ หลังจากนั้นฉันก็ไม่กลับไปให้พ่อเห็นหน้าอีกเลย เพราะฉันไปทำงาน โดยการพำนองๆ ที่รู้จักไปขายบริการ ฉันกลัวพ่อรู้ และจะเสียใจว่าทำไมฉันถึงโกหก และทำอะไรแบบนี้ ตั้งแต่วันที่ฉันก้าวออกมาจากบ้าน ชีวิตของฉันก็เปลี่ยนไป [...]

วันหนึ่งขณะที่ฉันเล่นเฟซบุ๊กอยู่ จู่ๆ เสียงโทรศัพท์ก็ดังขึ้นฉันมองดูเป็นเบอร์โทรศัพท์ของพ่อ ฉันจึง ตัดสายทิ้งไป ไม่กล้ารับสาย เพราะไม่รู้จะตอบคำถามพ่ออย่างไร ฉันยังคงดำเนินชีวิตต่อไป โดยไม่สนใจครอบครัว

อยู่มาวันหนึ่งลูกค้าทักมาถามว่า ‘มีเด็กไหม’ ฉันก็จะตอบไปว่า ‘มี เอาที่คนจะได้ส่งไป’ ลูกค้าตอบว่า ‘เอา 1 คน’ เมื่อฉันตกลงกับลูกค้าเสร็จเรียบร้อย ฉันได้รับอาบน้ำแต่งตัวเพื่อไปส่งเด็กตามนัดหมาย เวลาผ่านไปประมาณ 10 นาที ฉันและเด็กได้ไปถึงโรงแรม ฉันทักไปถามลูกค้าว่า ‘พี่อยู่ไหน หนูมาถึงโรงแรมแล้วนะ อยู่ห้องเบอร์เท่าไร’ พอลูกค้าบอกมาฉันจึงรีบวิ่งขึ้นไปกับเด็ก พอไปถึงห้องลูกค้าลูกค้าถามว่า ‘ค่าตัวเท่าไร’ ฉันจึงบอกว่า ‘2,500 บาท เป็นของน้อง 1,200 บาท’ ที่เหลือฉันเก็บเข้ากระเป๋าตัวเอง [...]

หลังจากนั้นก็เข้าห้องทำกิจกรรม พอเสร็จฉันก็อาบน้ำแต่งตัว ฉันได้ทักไปหาบอกว่า ‘น้องมารับพี่หน่อยตรงหน้าโรงแรม’ น้องตอบมาว่า ‘พี่ตำรวจเต็มหน้าโรงแรมเลย อย่าเพิ่งให้ลูกค้าเดินออกมานะ’ ฉันรู้สึกงงๆ แล้วก็ตอบรับน้องแบบไม่ค่อยมีสติเท่าไร ‘เออ เดียวพี่เดินไปแบบเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นโอเคนะ’ หลังจากวางสาย ฉันจึงเดินออกมาหน้าโรงแรม เวลาเพียงไม่ถึง 5 นาที ตำรวจก็เข้ามาล้อมตัวฉัน แล้วพูดว่า ‘ไปโรงพักกับพี่ก่อน’ ระหว่างทางฉันได้หยิบโทรศัพท์ขึ้นมาเพื่อจะโทรหาพ่อ ให้พ่อได้รับ

รู้จักก่อน พ่อพ่อรับสาย ฉันได้พูดกับพ่อว่า ‘พ่อหนูโดนจับพ่อ’ พ่อถามเพียงว่าฉันอยู่ไหน ฉันทำได้เพียงแค่แจ้งชื่อ สถานีตำรวจที่จับฉันแก่พ่อ พ่อตัดสายฉันไป คือนั่นฉันนอนอยู่ที่สถานีตำรวจตามลำพัง

เช้าวันรุ่งขึ้นพ่อมาหาแต่เช้า พ่อมาถึงก็พูดกับฉันว่า ‘เป็นไงบ้างลูก พ่อมีเงินไม่พอเลี้ยงดูแก่ใช้ใหม่แกเลยเป็นแบบนี้’ พ่อตบหน้าฉัน ฉันได้แต่ร้องไห้แล้วพูดขึ้นว่า ‘อยากให้ทางบ้านสบาย อยากให้ทางบ้านมีเงินใช้ หนูขอโทษนะพ่อ’ พ่อตอบกลับฉันว่า ‘เออ ไม่เป็นไรเริ่มต้นใหม่ได้เสมอพ่อจะรอแกออกมา กลับตัวกลับใจเป็นคนดีนะพ่ออยากเห็น หนูเปลี่ยนตัวเองโดยทำงานและเรียนไม่ใช่ทำสิ่งที่มันผิดกฎหมายอย่างนี้ ทำตัวดี ๆ ละกันนะ เต็มว้างพ่อจะไปเยี่ยมนะ รอพ่อนะลูก พ่อรักแกนะ’

หลังจากนั้นฉันก็เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ศาลเยาวชนชนเด็กและครอบครัวตัดสินให้ฉันเข้ารับการศึกษาที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณีมีกำหนด 5 ปี โดยมีเงื่อนไขให้เรียนจบ [...] ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากวันนั้นถึงวันนี้ฉันก็อยู่ที่นั่นเป็นเวลา 4 ปีกว่าแล้ว เดือนสิงหาคมนี้ก็จะครบกำหนดปล่อยตัว ฉันจะได้มีอิสระเหมือนคนอื่นเขาสักที ฉันอยากออกไปจากที่นี่เร็วๆ ฉันเป็นห่วงพ่อ ไม่รู้ว่าพ่อเป็นอย่างไรบ้าง สบายดีไหม เพราะตลอดเวลาที่ฉันอยู่ที่นั่นพ่อไม่เคยมาเยี่ยมฉันเลยสักครั้ง

ความฝันของฉันคือ การที่ได้อยู่กับครอบครัว กับคนที่เรารักและรักเรา ฉันจะไม่กระทำผิดและจะไม่ไปยุ่งกับสิ่งที่ผิดกฎหมาย จะทำตัวดี จะได้กลับไปอยู่กับครอบครัวที่อบอุ่นและถ้าย้อนเวลากลับไปได้ก็จะกลับไปขอโทษพ่อกับแม่ที่เคยทำให้ท่านเสียหน้าตา ฉันอยากเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัจจุบันให้มากกว่าอดีต และจะทำสิ่งที่ผิดพลาดเป็นบทเรียน ช่วยพ่อแม่ทำงานและเก็บเงินเรียน ทำให้พ่อแม่มีความสุขและสบายใจมากขึ้น ฉันไม่อยากจะมีความฝันของฉันเป็นแค่อากาศ ฉันจะทำความฝันของฉันให้เป็นจริงในสักวันหนึ่ง ฉันจะไม่มีวันทำร้ายชีวิตตัวเองโดยการค้ามนุษย์อีกเป็นอันขาด ฉันจะเปลี่ยนนักขายให้เป็นผู้ซื้อและใช้ชีวิตอยู่อย่างภาคภูมิใจในสังคม”

เยาวชนไม่ประสงค์เปิดเผยตัวตน อายุ 16 ปี จังหวัดนครปฐม:

“ฉันเติบโตมาในวงจรของยาเสพติดและครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อกับแม่แยกทางกันตั้งแต่ฉันอายุได้ 3 เดือน แม่ได้พาฉันมาอยู่กับตาและยาย บ้านของฉันไม่ค่อยมีเงิน [...] เมื่อฉันเข้าเรียนอนุบาล 1 ฉันเริ่มเห็นคนในบ้านทำผิดกฎหมาย ทุกคนในบ้านล้วนขายและเสพยาเสพติด [...] ส่วนแม่ของฉันมีครอบครัวใหม่ มีน้องชายต่างพ่ออีก 1 คน [...]

เวลาผ่านไปไม่นาน [...] พ่อเลี้ยงกับลุง [...] ถูกจับ] ในคดีครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติด ต้องติดคุกคนละ 3 ปี แม่ไม่มีเงินประกันทำให้พ่อเลี้ยงกับลุงต้องติดคุก ตอนนั้นน้องของฉันยังเล็กมากและฉันกำลังเรียนอยู่ชั้น ป.5 ฉันเริ่มส่งยาเสพติดแต่ไม่ได้ส่งตลอด เพราะฉันขี้บอดไม่เป็น ได้แต่ให้ลูกค้ามารับเอง เพราะที่บ้านฉันจะไม่ให้คนอื่นเข้ามาวุ่นวาย วิธีส่งยาของฉัน คือฉันจะแกล้งไปเล่นเพื่อไม่ให้คนสงสัยว่าฉันออกมาทำอะไร ยืนบริเวณที่คนไม่เยอะ พ่อได้เงินมาฉันก็จะนำเงินไปให้คนที่บ้าน [...]

แม่ของฉันต้องดิ้นรนหาเงินคนเดียว ต้องอดทน แม่เริ่มมีภาระมากขึ้นเพราะน้องของฉันเข้าโรงเรียน ค่าทำงานรับจ้างรายได้ก็ไม่ค่อยมากนัก ยายก็ต้องออกจากงานที่สำนักงานเขตเพราะขาไม่ดีและไม่ค่อยแข็งแรง ยายมักจะเก็บของเก่าขายเวลาว่างหรือไม่มีเงิน แม่สอนฉันเสมอว่าให้ตั้งใจเรียน เรียนให้จบจะได้ไม่ลำบาก และเป็นขี้อากคนอื่น ไม่ต้องรีบมีแฟนเลี้ยงตัวเองให้รอดก่อน คุณคนในบ้านเป็นตัวอย่าง แม่ก็เรียนไม่จบ มีฉันตั้งแต่อายุ 16 ปี พ่อก็ไม่เคยส่งเงินมาไม่เคยสนใจเลย

ไม่นานลูกกับพ่อเลี้ยงที่ก็ได้รับการปล่อยตัว ฉันมีความสุขมากที่จะได้อยู่พร้อมหน้ากัน แต่พอกลับมาได้ไม่นาน พ่อเลี้ยงก็ถูกตามจับเรื่องยาที่เผาทิ้ง จนต้องหนีไปอยู่ที่อื่น ลูกอยู่ได้ไม่นานก็ถูกจับรอบที่ 2 ในคดีเดิม แม่ตั้งท้องในช่วงที่พ่อเลี้ยงกับลูกไม่อยู่ แม่จะไปเยี่ยมมลูกตลอด แต่ก็มีเงินไม่มาก เพราะไม่มีใครช่วยแม่หาเงิน [...]

พอฉันเข้า ม.1 ฉันก็อยากส่งยา อยากมีเงินให้ครอบครัว ฉันขายของออนไลน์ รับของมาขาย เพื่อที่จะได้มีเงินเก็บ เพราะฉันได้เงินไปโรงเรียนเพียงวันละ 50-60 บาท ทำให้ฉันต้องหาเงินเก็บไว้ เพราะจะได้ไม่ต้องขอแม่เพิ่มเวลาทำรายงาน

พอฉันขึ้น ม.2 ฉันเริ่มมีแฟน ติดเพื่อน ติดเกม แม่ได้พาแฟนใหม่เข้ามาอยู่ในบ้านได้ครึ่งปี ตาก็ป่วยเดินไม่ได้นอนติดเตียงต้องไปโรงพยาบาลทุกอาทิตย์ทำให้ฉันต้องหยุดเรียนและตามเรียนไม่ทัน ถ้าฉันไม่หยุดก็ไม่มีใครช่วยดูแลตาเพราะโรงพยาบาลราชวิถีไกลจากที่บ้านมาก และต้องมีคนไปเฝ้า ฉันเริ่มสูบบุหรี่ เข้าโรงเรียนสายพอ ม.3 ครูที่โรงเรียนสงสัยว่าทำไมฉันถึงหลับในห้องเรียนก็เพราะตาของฉันเรียกทั้งคืน ทำให้ฉันไม่ได้นอนเลย บางวันก็ไม่ไปโรงเรียนเพราะไปไม่ไหว เรียนก็ไม่ทันเพื่อน [...]

การไม่ค่อยได้ไปเรียนส่งผลให้ผลสอบออกมาฉันสอบไม่ผ่าน 3 วิชา แม่ถามฉันว่า 'ทำไมถึงติดศูนย์เยอะจัง มึงอยากเรียนมั๊ย ถ้าไม่อยากเรียนก็ออกไปแต่ถ้าจะเรียนก็ไปตามแก้ให้เสร็จ' ฉันคิดว่าคงแก้ไม่ทัน ฉันอยากออกไปเรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย [...] ฉันเลยออกมาขายของและเลี้ยงน้องไปด้วย ฉันยังคงส่งยาอยู่เหมือนเดิม เพื่อที่จะได้มีเงินกินอยู่ในแต่ละวัน ตาของฉันยังคงเปลี่ยนโรงพยาบาลบ่อยๆ อยู่ตลอด พอลูกออกมารอบนี้ ลูกก็เลิกยุ่งกับยาเสพติดและมีแฟนใหม่ ส่วนแม่ได้ก็ได้ทะเลาะกับแฟนใหม่จนเลิกกัน และแม่ก็มีแฟนใหม่อีก แต่ฉันไม่ค่อยสนิทกับเขาเท่าไร

จนวันหนึ่งฉันกำลังนำยาไอซ์ไปส่งปกติ [...] ฉันขับรถไปถึงที่นัดส่งยา แต่ไม่เจอคนที่สั่งยา ฉันโทรหาเขาหลายครั้งก็ไม่มีคนรับ จนกระทั่งมีรถมอเตอร์ไซค์ขับมาตีคู่กับฉันแล้วสั่งให้ฉันจอด ฉันตกใจมาก เขาเป็นตำรวจ เขาถามว่า 'ยาอยู่ตรงไหนเอาออกมา' ตอนแรกฉันจะไม่เอาออกมา แต่เขาบอกว่า 'ถ้าไม่เอาออกมาเขาจะคันตัว ฉันจึงเอาออกมาเพราะคิดว่ายังไงก็ไม่รอดอยู่ดี ฉันเอาออกมาดีกว่า ตำรวจถามฉันว่าฉันอายุเท่าไร ฉันตอบว่า 'อายุ 15 ค่ะ' เขาตกใจมาก ว่าอายุแค่นี้ทำไมมาส่งยาแบบนี้ [...] ฉันจึงโทรไปหายายว่าฉันถูกจับ ตากับยายและลุงเลยนั่งรถมาหาฉันที่สถานีตำรวจ ตำรวจแจ้งว่าถ้ายาไอซ์ 18 กรัม และอายุเกิน 18 ปี จะไปคุกใหญ่ติดตลอดชีวิต พอตำรวจส่งขึ้นศาลวันนั้น ฉันไม่รู้ว่าจะได้กลับไหม ฉันคิดถึงคนที่บ้านกินข้าวไม่ลง เพราะอยากกลับบ้าน

ลุงของฉันได้วางเรื่องประกันตัว ฉันจึงได้กลับมาใช้ชีวิตปกติ แต่ต้องไปรายงานตัวตามนัดทุกครั้ง มันเป็นเรื่องที่ลำบากทำให้ฉันไม่อยากยุ่งกับยาอีก พอตาของฉันเริ่มเดินได้ ฉันกับลุงก็เปิดร้านขายไก่ ที่ตลาดตอนเช้า ส่วนแม่ก็ได้หนีเจ้าหน้าที่ไปกับน้องคนเล็กที่อายุได้เพียง 3 ขวบ หนีไปอยู่กับป้าที่นนทบุรี ฉันตั้งใจเก็บเงินและสงเสี่ยเลี้ยงครอบครัวเพื่อที่จะไม่ให้ทุกคนต้องลำบาก ฉันทำงานร้านเหล้ากลางคืน ติดเพื่อนไม่ค่อยกลับบ้าน จนวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 ศาลเรียกตัวฉันเป็นครั้งสุดท้าย ฉันคิดว่ายังไม่ว่าฉันก็ได้กลับบ้านแน่นอนเพราะฉันเรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามที่ศาลสั่ง แต่พอไปถึงศาลสั่งให้จำเลยเข้ารับการฝึกอบรมในระยะเวลาขั้นต่ำ 1 สูง ชั้นสูง 2 ปี ค่าปรับ 2 เดือน น้ำตาฉันไหลออกมาทันทีที่ได้ยินคำนั้น ในวันที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกฯ บ้านปราณี ฉันได้เจอเพื่อน ได้ฝึกอาชีพที่ฉันไม่เคยทำ ได้เรียนรู้ประสบการณ์มากมาย และรู้จักการวางแผนชีวิตมากขึ้น ฉันมีความฝันที่ฉันอยากเป็นและอยากทำ ฉันอยากเปิดร้านขายเสื้อผ้า และอยากเป็นครู ฉันจะตั้งใจทำให้มันไปถึงฝัน ฉันเชื่อมั่นในตนเองว่าฉันทำได้”

เยาวชนไม่ประสงค์เปิดเผยตัวตน อายุ 17 ปี จังหวัดนครปฐม:

“ตอนที่ฉันอายุ 6 ขวบ เท่าที่จำได้ ฉันไม่เคยมีเพื่อนเลย และไม่ยอมเล่นกับใครเลย เพราะฉันอายุที่ต้องถูกเพื่อนล้อว่า แม่ของฉันเป็นผู้หญิงขายบริการทางเพศ [...] พ่อแยกทางกับแม่ตั้งแต่ฉันยังอยู่ในท้อง พอลืมตาขึ้นมาฉันก็เจอกับแม่เลี้ยงแล้ว [...] ฉันอยู่กับปู่ที่หมู่บ้านหนึ่ง ส่วนแม่กับพ่อเลี้ยงอยู่อีกหมู่บ้านหนึ่ง [...] พี่สาวแท้ๆ ของฉันชอบแอบพาฉันไปหาแม่ที่บ้านพ่อเลี้ยงบ่อยๆ โดยไม่ให้ปู่รู้ แต่พอฉันไปถึงฉันก็ไม่เคยได้วิ่งไปหอมแก้มหรือกอดแม่อย่างที่เคยคิดสักครั้ง ทุกครั้งที่ไปถึงจะมีเสียงๆ หนึ่งดังออกมาจากในบ้าน ‘กลับบ้านพ่อมึงไปเลย ไม่ต้องมา กูอยู่แบบนี้ กูมีความสุขของกูอยู่แล้ว ไปเลย ไปอยู่กับพ่อของมึง...ไป’ เมื่อสิ้นเสียง น้ำตาของฉันก็ไหลออกมาโดยไม่รู้ตัวทุกครั้ง [...] จนทุกวันนี้ฉันก็ยังจำได้ทุกคำพูดของแม่ในวันนั้นและมักจะถามตัวเองเสมอว่า ‘แม่ไล่ฉันทำไม’ แต่มันก็ไม่ได้ทำให้ฉันรักแม่น้อยลงเลย [...]

พอยุคสมัยเริ่มเปลี่ยนฉันและพี่สาวเริ่มโตขึ้น พี่สาวของฉันก็เริ่มติดเที่ยว ไม่กลับบ้าน พอฉันรู้ตัวอีกที พี่สาวของฉันก็เดินตามรอยแม่ไปซะแล้ว พอฉันย่างเข้าสู่วัยรุ่น ช่วงวันหยุดพี่สาวมักจะชอบแอบมารับฉันที่บ้านและชวนฉันไปโน่นไปนี่ และบอกฉันว่า ‘ถ้าไปแล้วเที่ยวหาไปหาแม่’ ฉันก็เลยตัดสินใจไปกับพี่สาว เพราะคิดถึงและอยากเจอหน้าแม่ ทุกครั้งที่ไปฉันจะมีหน้าที่นั่งรอพี่สาวที่หน้าห้องในรีสอร์ท บางครั้งตัวฉันเองก็พลอยโดนไปด้วย โดนแขกกลวนลามบ้าง อะไรบ้าง แต่ฉันก็ไม่เคยคิดที่จะบอกหรือเล่าให้พี่สาวฟังเลย เพราะกลัวจะไม่ได้เจอหน้าแม่ แต่..ความจริงฉันก็ไม่ได้เจอหรอก พี่สาวของฉันโกหก [...]

จนในที่สุดปู่ก็จับได้ [...] ฉันกับพี่สาวถูกจับตบหน้ากันไปคนละหลาย[ครั้ง...] มันช่างเป็นความรู้สึกที่ทรมานที่สุด และด้วยความโมโหของปู่ ปู่คว้าปืนมาเพื่อจะยิงฉัน ด้วยความกลัวตายฉันได้แต่วิ่งทวนทวนราย แบกความเจ็บปวดอันแสนหนักหน่วงของร่างกายหนีปู่ พร้อมกับยกมือไหว้ที่เท้าของปู่

และพูดออกมาว่า ‘หนูจะไม่ทำแล้ว หนูขอโทษ ปล่อยให้หนูเลย’ ฟูจิ่งค่อยๆ คลายความโกรธลง หลังจากนั้นก็ไม่ค่อยพูดกับฉันและพี่สาวสักเท่าไร [...] ต่อมาฟูเริ่มติดผู้หญิง กลับบ้านดึก บางวันก็ไม่กลับเลย วันไหนที่ฟูไม่กลับบ้าน ฉันก็ไม่ได้กินข้าวและไม่มีเงินไปโรงเรียน จนในที่สุดพ่อของฉันได้รับรู้เรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้น พ่อเลยย้ายฉันไปเรียนต่อที่ต่างจังหวัด ซึ่งเป็นบ้านของแม่เลี้ยงนั่นเอง

ฉันใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นได้ไม่นาน เรื่องที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น ฉันถูกพ่อของแม่เลี้ยงข่มขืน เวลาที่ฉันเดินไปเข้าห้องน้ำ [...] ฉันก็จะถูกจับของสงวนเป็นประจำ ซึ่งมันทำให้ฉันต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างหวาดระแวง [...] ฉันไม่กล้าออกจากห้อง ล็อคประตู บางทีก็นอนร้องไห้และคิดน้อยใจโลกใบนี้ว่า ‘ทำไมถึงโหดร้ายกับฉันขนาดนี้’ เวลาอยู่ในห้องฉันจะนอนเล่นโทรศัพท์ ฟังเพลงเศร้า ทำร้ายตัวเอง แบบไม่สนใจใคร ไม่ออกไปไหน ไม่เจอผู้คน ฉันคิดตลอดว่า การที่อยู่แบบนี้ ฉันมีความสุขมากๆ เลย ในวันที่สุดท้ายของการเรียนภาคเรียนที่ 1 ก่อนปิดภาคเรียน ใจหนึ่งก็ดีใจที่ไม่ต้องมาเจอผู้คนมากมายที่โรงเรียน ส่วนใจหนึ่งก็นึกเสียใจและหวาดระแวงที่จะอยู่บ้าน

แต่นับว่าฉันยังโชคดีบ้าง เพราะพี่สาวติดต่อมาและบอกกับฉันว่าเดี๋ยวจะไปปรับมาอยู่ด้วย ฉันรู้สึกดีใจและตื่นเต้นมาก โดยที่ไม่รู้เลยว่ากำลังจะมีภัย [...] พอฉันได้กลับไปอยู่กับพี่สาว ช่วงแรกๆ มันก็ดีไปหมดทุกอย่าง ได้เจอหน้าแม่ ได้อยู่กับแม่ แต่แล้วเรื่องร้ายๆ ก็เข้ามาโดยที่ฉันไม่ทันตั้งตัว ทุกเช้าตรู่แม่จะขับรถออกไปซื้อกับข้าว [...] และทิ้งให้ฉันนอนอยู่ในห้องคนเดียวทุกวัน แต่ในวันนั้นกับมีมืออันใหญ่โตหยาบกร้านมาจับที่หน้าอกของฉัน พร้อมกับพยายาม ถอดเสื้อผ้านของฉัน ด้วยความที่ฉันตกใจฉันร้องออกมาอย่างสุดเสียง แต่เสียงอันดังของฉันมันไม่ได้ช่วยอะไรฉันเลยและในวันนั้น เสียงรถเครื่องของแม่เหมือนเสียงสวรรค์ ‘แม่กลับมาแล้ว’ มันทำให้การกระทำของพ่อเลี้ยงหยุดลงทันที หลังจากวันนั้นฉันรู้สึกกระวนกระวายไปหมด คิดอะไรไม่ออกและไม่รู้จะทำอย่างไรต่อดี

ความรู้สึกในวันนั้นยังไม่จบ แต่ความรู้สึกในวันนี้แย่งยิ่งกว่า ฉันอาบน้ำแต่งตัวเสร็จ แม่พาฉันไปหา bác คนหนึ่ง และบ้คนนั้นกับแม่ก็คุยกันแบบมีกิจกรรมสำคัญโดยไม่ยอมให้ใครรู้ แต่ฉันก็ไม่แปลกใจอะไรมากเพราะแม่อาจไปซื้อยาเสพติด มาเสพแบบปกติอย่างที่เคยทำ แต่กลับไม่ใช่อย่างที่ฉันคิด จู่ๆ แม่ก็เดินเข้ามาและนั่งลง ข้างๆ ฉัน แม่ร้องไห้และมีท่าทีแบบอึดโรย แล้วพูดว่า ‘แม่ติดหนี้เขาสองพัน เขาทวงหนี้แล้วแม่ไม่มีเงินจ่ายเขา’ ฉันยังไม่ทันได้พูดอะไรต่อ แม่ก็บอกให้ฉันเข้าไปในห้องๆ หนึ่ง และบอกให้ฉันทำตามที่ผู้ชายในห้องบอก ตอนนั้นฉันไม่รู้เลยว่า จะเกิดอะไรขึ้น แต่เมื่อเดินเข้าไปในห้องก็เจอผู้ชายหนึ่งคนนั่งอยู่ที่ปลายเตียง พร้อมทั้งบอกฉันว่า ‘เข้าไปอาบน้ำรอเลย’ แต่พอฉันกำลังจะเดินกลับชายคนนั้นก็เข้ามาโอบข้างหลังฉันอย่างรวดเร็ว และพูดกับฉันว่า ‘เดี๋ยวให้เงินนะหนู’ และฉันก็พยายามไปส่องดูที่หน้าต่าง เพื่อดูว่าแม่ยังอยู่ไหม แต่สิ่งที่เห็นคือความว่างเปล่า ‘แม่ไปแล้ว’ ‘ทำไมแม่ถึงทำอย่างนี้’ ฉันพูดเบาๆ ออกมา สุดท้ายฉันก็กลายเป็นผู้หญิงขายบริการทางเพศ มันทุกข์ทรมานเหมือนตายทั้งเป็น แต่ ‘แม่รู้ไหมหนูไม่เคยโกรธ แม่เลยนะเพราะหนูสงสารแม่ แม่คงทำเพราะจำเป็น’

แต่มันยังไม่หยุดเท่านี้ ฉันถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทั้งคนนอกและคนในครอบครัว จนฉันกลัวที่จะเจอผู้ชายทุกคน สุดท้ายฉันพยายามบอกกล่าวทุกอย่างเพื่อให้แม่รับรู้ แต่มันไม่เป็นผล หลายครั้งที่ฉันคิดจะจบชีวิตตัวเอง แต่โลกนี้มันโหดร้าย มันทรมาณฉัน มันไม่ให้ฉันไป สุดท้ายฉันต้องไม่พร้อม ฉัน

ถูกปูทำร้ายปางตายเมื่อฉันบอกความจริงทุกอย่าง ฉันเครียด ฉันกดดัน ฉันไม่มีทางออก ฉันเลว ฉันฆ่าชีวิตของคนๆ หนึ่ง [...] คือ ลูกของตัวเอง โดยที่คิดว่าตัวเองจะไปจากโลกใบนี้พร้อมลูก แต่โลกก็ไม่ยอมให้ฉันตาย โลกใบนี้เลือกที่จะให้ฉันอยู่อย่างตายทั้งเป็น

ฉันถูกตราหน้าว่าเป็นแม่ที่ฆ่าลูกตัวเอง กระบวนการยุติธรรมส่งฉันเข้ามาอยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ขอขอบคุณที่แห่งนี้ที่ให้โอกาสฉันมีที่ยืนในสังคม เห็นคุณค่าในตัวเอง และสนับสนุนในสิ่งที่ฉันชอบและถนัด ความฝันของฉัน ฉันไม่ขออะไรมาก ขอแค่โลกใบนี้อย่าใจร้ายกับฉันจนเกินไป ขอให้ฉันได้มีที่ยืนในสังคม มองฉันเหมือนคนปกติ ให้โอกาสฉันมีพื้นที่สร้างคุณค่าให้กับตนเองและสังคมก็พอ”

ธวัชรรัตน์ อายุ 18 ปี จังหวัดสุราษฎร์ธานี:

เพาะชำ

To Be Heard: ฝันที่จะถูกรับฟัง

อีกหนึ่งความต้องการของเด็กและเยาวชนไทยคือ ‘การถูกรับฟังด้วยความเข้าใจ’ ทั้งจากครอบครัวและผู้ใหญ่ในสังคม ไม่ว่าจะเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ พวกเขาต่างต้องการคนที่เปิดใจรับฟังและไม่ประเมินค่าความรู้สึกหรือความเห็นเหล่านั้นว่าด้อยกว่า เพียงเพราะพวกเขาเป็นเด็ก...

เด็กจำนวนมากประสบกับความเครียดและปัญหาสุขภาพจิต แม้ผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยจะยังคงเชื่อว่า “เป็นเด็กจะไปเครียดอะไร” แต่การเรียนออนไลน์ ความกดดันจากความคาดหวังของครอบครัว และการใช้ชีวิตท่ามกลางสภาพสังคมที่ย่ำแย่ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กคนหนึ่งเกิดความเครียดได้ทั้งสิ้น และสิ่งที่พวกเขาต้องการคือ การรับฟังอย่างไม่ตัดสินจากครอบครัว

ในขณะเดียวกัน เด็กรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยที่กำลังส่งเสียงและจินตนาการถึงภาพสังคมไทยที่พวกเขาอยากเห็น ไม่ว่าจะเป็สังคมที่ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ถูกกีดกันและเลือกปฏิบัติเพียงเพราะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่าง สังคมที่ยอมรับความเห็นต่างของผู้คน และสังคมที่สนับสนุนให้เด็กทุกคนได้ทำตามความฝัน แต่ภาพฝันถึงสังคมไทยที่ดีกว่าเหล่านี้ อาจไม่สามารถเป็นจริงได้ หากสังคมไทยยังคงเพิกเฉยและสกัดกั้นความฝันของพวกเขาต่อไป

กุลจิรา อายุ 17 ปี จังหวัดระยอง:

เหนื่อย

“แค่นี้จะไปเหนื่อยอะไร โดนไปเดี๋ยวจะเหนื่อยกว่านี้อีก” คำพูดที่ฉันเชื่อว่ามีเด็กหลายคนเคยได้ยินมัน ความจริงแล้วคำพูดเหล่านี้มันเหมือนกับการบั่นทอนมากกว่า เพราะในความคิดของฉันทุกคนล้วนมีความเหนื่อย ไม่ว่าจะป็นวัยรุ่น วันทำงาน วัยชรา หรือแม้กระทั่งวัยเด็ก

ฉันเรียนตั้งแต่แปดโมงเช้าจนถึงห้าโมง กลับบ้านมาก็ต้องมาเรียนพิเศษเพิ่มและอ่านหนังสือ บางคนอาจจะคิดว่าสิ่งที่ฉันทำอยู่มันคงไม่น่าจะเหนื่อยอะไร แต่การที่ต้องนั่งจดจ่อใช้สมาธิกับการเรียน ต้องใช้สมองเพื่อประมวลผลสิ่งที่ครูสอนนั้น มันทำให้บางครั้งฉันรู้สึกเหนื่อยและไม่เข้าใจว่าเราจะเรียนหนักขนาดนี้ไปเพื่ออะไร ทำไมเราต้องเรียนพิเศษหรืออ่านหนังสือเพิ่ม จนมันสะสมเป็นความเครียด

ฉันเคยพูดถึงเรื่องนี้ให้ผู้ใหญ่ฟัง เขาตอบฉันมาว่า ‘แค่นี้จะไปเหนื่อยอะไร โดนไปเดี๋ยวจะเหนื่อยกว่านี้อีก’ มันทำให้ฉันยิ่งรู้สึกบั่นทอน ความจริง ฉันแค่อยากได้กำลังใจดีๆ จากพวกเขาเท่านั้น แต่ในเรื่องร้ายก็ยังมีเรื่องดีๆ ฉันได้เจอเพื่อนๆ ที่คอยช่วยเหลือฉัน และมีน้องหมาที่คอยอยู่เป็นเพื่อนอ่านหนังสือตอนกลางคืน มันจึงช่วยให้ฉันหายเหนื่อยบ้าง

ดังนั้น ฉันอยากให้ผู้ใหญ่เข้าใจว่าการที่เราพูดคำเหล่านั้นออกไป ไม่ได้ช่วยทำให้สิ่งนั้นมันดีขึ้น กลับกัน มันอาจจะแยลงเนื่องจากเด็กได้รับความกดดันเพิ่มขึ้นไปอีก และสิ่งที่เลวร้ายที่สุดคือการที่เด็กเหล่านั้นหมดความหวังที่จะอยู่ต่อบนโลกใบนี้”

ณัฐพงษ์ อายุ 16 ปี จังหวัดปทุมธานี:

From Dekchai To Nangsao

“ช่วงเวลา 16 ปีที่ผ่านมา เธอมั่นใจมากขึ้นว่าเธอเป็นผู้หญิง เธอพร้อมทำทุกอย่างเพื่อให้เธอเป็นผู้หญิงได้ตั้งใจหวัง สิ่งหนึ่งที่เรารู้คือ ตอนที่เธอได้แต่งตัวเป็นผู้หญิง เธอโคตรมีความสุข ถึงแม้เธอจะถอดวิก ถอดบรา ใส่กางเกง ในใจเธอก็ยังเป็นเด็กสาวคนหนึ่งอยู่ [...]

ความฝันตอนนี้คือ...อยากใช้นางสาวแทนคำว่านาย อยากให้ทรานส์เจนเดอร์ทุกคนได้รับสิทธินี้ อยากให้มีกฎหมายสมรสเท่าเทียม หนูมีความฝันว่า อยากโตใช้ชีวิตเป็นนางสาวคนหนึ่ง ผมยาวกลางหลัง สวยไปทุกวันเลย แล้วก็ไม่ต้องถูกเลือกปฏิบัติ เพียงเพราะว่าเราเป็นทรานส์เจนเดอร์”

เยาวชนไม่ประสงค์เปิดเผยตัวตน อายุ 18 ปี กรุงเทพมหานคร:

ภูษาและยอดเขา

“ตั้งแต่ผมเกิดมาจนถึงตอนนี้ จะบอกว่าชีวิตผมลำบากก็ไม่ใช่ ผมเกิดมาในครอบครัวระดับกลางค่อนข้างสูง ถึงกระนั้นอุปสรรคในชีวิตก็มีอยู่เรื่อย แม้อาจจะเทียบไม่ได้เลยแม้แต่กับคนจำนวนมหาศาลที่มีโอกาสน้อยกว่าผมอันเป็นเพราะปัญหาเชิงโครงสร้างในประเทศ... ตั้งแต่เกิดจนขึ้น ม.1 คือ พ.ศ. 2546 ถึง 2557 เป็นช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านของเมืองไทยที่สร้างผลกระทบจนเด็กประถมยังรู้สึกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพอเข้ามาเรียนใน กทม. ก็ยังได้สัมผัสกับสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจกว่าที่เคย

จนถึงช่วงสอบเข้ามหาวิทยาลัย แม้ครอบครัวตัวเองจะไม่ได้ยากจน แต่ดูจากค่าเล่าเรียนของแต่ละที่แล้ว ถ้าอยากได้การศึกษาที่ดีต้องจ่ายเงินจำนวนมาก เท่ากับว่าถ้าจนก็ห้ามพลาดก็ว่าได้ ผมจึงเลือกสอบทุนการศึกษาที่ต่างๆ ปรากฏว่าตอบรับทุกที่โดยไม่ต้องสอบ TCAS เพราะแฟ้มสะสมผลงาน

มีค่ายสวอน. 1 และ 2 และคะแนนภาษาอังกฤษที่ดีมาก จนทำให้สงสัยว่า ถ้าจนแล้วไม่สามารถเข้าถึงความรู้ได้ก็ห้ามพลาดขึ้นอีกแม้จะต้องการเล่าเรียน ในเมื่อระบบการศึกษาลำเอียงให้กับคนรวยได้เข้าถึงโอกาสมากกว่า คนจนกลับต้องพยายามอย่างมากเพื่อจะได้รับโอกาสในชีวิต

ในช่วงเวลาเดียวกัน ผมเริ่มมีความตื่นตัวทางการเมือง ได้เห็นรุ่นพี่ในโรงเรียนโดนเรียกไปปรับทัศนคติ ได้เข้าใจสถานการณ์ทางการเมืองมากขึ้นผ่านการพบปะผู้คนที่มีส่วนร่วมทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเอง จนสุดท้ายมาเข้าใจว่าปัญหาใดที่สามารถอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เห็นมาตลอดชีวิตนั่นคือ ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่ากันของคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา

ทำไมเด็กต้องแก่งแย่งกันสอบเข้าโรงเรียนดีไม่ก็โรงเรียนเพื่อหนีจากโรงเรียนรัฐห่วย ๆ ที่ไม่พัฒนา ทำไมเด็กหลายคนจึงสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าบางคน... สิ่งที่อธิบายได้คือความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาที่เด็กเป็นแสนๆ ต้องมาแย่งกันกินเนื้อชิ้นเล็กๆ ขึ้นเดียวเพื่อก้าวข้ามคนอื่น ๆ ไปสู่ชีวิตที่ดีกว่า ใครอดกินก็ต้องความหาเศษอาหารประทังชีพ จบมาก็กลายเป็นเพียงฟันเฟืองในเครื่องจักร ยากที่อะไหล่ชิ้นหนึ่งจะทำตามความฝันของตัวเองได้ เป็นเพราะระบบที่เห็นแก่เงินมากกว่าเห็นแก่อนาคตของชาติ การเข้าไปปัญหาเหล่านี้ตามมาด้วยความสนใจยิ่งขึ้นในการเมือง

...เมื่ออยู่บนยอดเขา เราจะเห็นรูปทรงของทางเดินปีนเขาและทิวเขา ในขณะที่ตอนเรากำลังปีนขึ้นไปเรากลับเห็นแต่ยอดเขา เหมือนกับการขวนขวายของเด็กหลายๆ คนที่มียอดเขาในใจ แต่กลับไม่รู้รูปร่างทางไปเลยว่าต้องปีนขึ้นทางไหน หรือจะมีทางขึ้นต่อไปอีกหรือไม่ก็ยังไม่รู้ ยอดเขาจึงเป็นตัวแทนของความเข้าใจในปัญหา และความฝันที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสิ่งนั้น การป่าวประกาศให้ทุกคนรู้ถึงปัญหาที่อยู่ในโครงสร้าง และช่วยกันถอนรากถอนโคนสร้างมันขึ้นมาใหม่ ความฝันของผมจึงไม่ใช่อะไรที่เฉพาะเจาะจงมาก แต่คงเป็นความฝันที่ต้องการให้เด็กสามารถปีนขึ้นไปถึงฝั่งฝันของตัวเองได้ทุกคน”

อัศวร อายุ 19 ปี จังหวัดฉะเชิงเทรา:

ขาดความฝัน

2

“ฉันฝันเห็นเมืองไทยใหญ่และยิ่ง
อำนาจเป็นของปวงไทยไปชั่วกาล
ฉันฝันเห็นความงามของธรรมชาติ
เกิดรู้สึกผ่อนคลายเมื่อหายใจ
ฉันฝันเห็นยามชาติวิบัติร้าย
ล้นเลือดเนื้อเชื้อไขไทยทุกทิศ
ฉันฝันเห็นสัจธรรมความถูกต้อง
หากยังครองและนำด้วยต่ำช้า
ฉันฝันเห็นการศึกษาประเทศนี้
แทนถอยหลังลงคลองต้องตักเตือน

มีเสรีแท้จริงเจิมถิ่นฐาน
ใครประหารเสรีจึงลีกล
ถนน ตึก อากาศ สะอาดใส
คนอยู่ได้สัตว์อยู่ดีทุกชีวิต
ทุกคนหมายสมัครสมานมั่นในจิต
ร่วมแรงมิตรนำชาติพัฒนา
ของผู้ครองผู้นำผู้ล้ำค่า
ขอแสงหล้าสาดลบสยบเลือน
นำชีวิสู่เป้าหมายใฝ่ซบเคลื่อน
ยิ้มได้เยื่อนผู้เยาว์ให้เรายล

3

ฉันเขียนฝันนี้ไว้ใส่กระดาษ
ม้วนใส่ในขวดแก้วแล้วลอยชล

ที่ฉีกขาดด้วยรอยพับจนยับย่น
จวนนี้พันสิบปีที่ผ่านมา

4

ฉันไม่เห็นเสรีของชีวิต
ฉันไม่เห็นสีทองของท้องฟ้า
ฉันไม่เห็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ
ฝุ่นพิษ ควัน ขยะ ไข้ ราคิน
ฉันไม่เห็นกรวดทรายและชายฝั่ง
เมื่อคลื่นทุกซีกโถมถั่งประดังไทย
ฉันไม่เห็นแสงทองส่องประเทศ
รั้วของชาติกลายเป็นเหลือบหน้าเคลือบแคลง
ฉันไม่เห็นสายรุ้งพุ่งลำพาด
เป้าหมายของเด็กไทยอันตรธาน

เหมือนยังติดบ่วงทุกซีกในยุคบ้า
ไม่เห็นนกนานาจะกล้าบิน
ดารดาษแต่โรคาชีวิสั้น
ทั่วแดนดินอากาศคืออยู่ที่ใด
คอยประทังและปะทะทะเลใหญ่
ก็สู้ไปท้อไปเพราะไร้แรง
รัฐทุเรศยังคงอยู่ดูเหมือนแกลัง
หมายเปลี่ยนแปลงเป็นประเทศเผด็จการ
การศึกษาวิปลาสแล้วลูกหลาน
ยิ้มก็พานเลือนพราจาหน้าไป

5

เมื่อขวดแก้วลอยไกลถึงชายฝั่ง
ฉันฝันว่าเขาจะอ่านมันเข้าใจ

ที่ที่ยังมีคนยลมันได้
สืบความฝันฉันต่อไปให้เป็นจริง”

ตะวัน อายุ 22 ปี จังหวัดนนทบุรี:

จดหมายเปิดผนึก

เขียน ณ ที่ซึ่งห่างไกลจากใครเขา
หมู่บ้านเล็กเล็กของเราใต้เงาป่า
บนเทือกเขา ขอบประเทศ เขตลับตา
เลขไปรษณีย์ไม่มีจำเขียนหน้าซอง

วันที่ 5 เดือน 4 ปี 2565

เรื่อง ขอความเมตตาผู้เกี่ยวข้อง

เรียน ท่านผู้นำ, แห่งเมืองอันเรืองรอง และพี่น้องคนไทย ด้วยใจเคารพ

บนผืนดินผืนใดในโลกนี้ ทุกพื้นที่ที่ที่ดินฟ้ามาบรรจบ ไม่ทุกต้นเท่าเทียมสุขเปี่ยมครบ พันพิภพ คือของเราเท่าเท่ากัน บรรพบุรุษของฉันท่านอาศัย บนเทือกเขาพงไพรใต้ฟ้าผัน ท่านทั้งหลายจึงขนานนามมาตามกัน ว่าเผ่าพันธุ์ 'ชาวเขา'...เรายินดี เราเรียกคุณ 'ชาวเมือง' ผู้เรื่องรู้ดี เพราะเปรียบดุจเทวดา ทำหน้าที่ สร้างเมืองทองเมืองไทยให้มั่งมี ก้าวตามโลกทันทั่วที่หลายปีมา ขณะชาวเมืองก้าวไกลไม่หยุดนิ่ง กลับทอดทิ้งเราไว้ไม่เห็นค่า ราวคุณขีดเส้นคั่นกันชีวา "ท่านคนเมือง...เราคณป่า" อย่าร่วมทาง แต่เราก็คอนไทยมิใช่หรือ โยแบ่งแยกกว่าคือผู้แตกต่าง ชีวิตเราสดดยิ่งถูกทิ้งร้าง ความฝันที่พรายพรางก็กลางลา

จดหมายฉบับนี้...ที่ท่านอ่าน ก็เพียงเพื่อสื่อสาร...การเห็นคุณค่า เราและท่านต่างก็ยืนใต้ผืนฟ้า ได้โปรดอย่าลืมนเพื่อนมนุษย์ เราไม่ได้หวังสิ่งใดมากไปกว่า ข้อหนึ่งหวังเพียงการศึกษาเป็นที่สุด เพื่อชาวเขามีปัญญาเป็นอาวุธ เป็นหมายหมุดในชีวิตคิดก้าวไกล นานแสนนานครุอาสาจะมาครั้ง พวกเรารอดด้วยความหวังไม่หวนไหว คงไม่มีใครอยากลำบากใจ ต้องอาศัยในถิ่นทุรกันดาร เราจึงหวังไม่ลำเค็ญเป็นข้อสอง ไซ้เรียกร้องผูกขาดมาตรฐาน เพียงที่อยู่อาศัยไม่ทรมาณ ถนนผ่านมันคงดำรงตน ศูนย์การแพทย์พร้อมจักรรักษาโรค นับเป็นโชคล้ำเลิศก่อเกิดผล ห้าปัจจัยเพื่อนิยามความเป็นคน เพื่อสุขสันต์ทุกด้าน...ลูกหลานเรา และข้อสามที่อยากจะฝากถึง อยากให้ท่านไม่คำนึงถึงพงศ์เผ่า ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติผูกขาดเรา ต่างเทียมเท่าและเหมือนกันไร้ชั้นชน ให้เกียรติกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ เป็นเพื่อนร่วมหมายหมุดจุดเริ่มต้น ร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามตามใจตน เพื่อสันติสุขสันบนปฐพี

ท้ายสุดไม่มีเรื่องใดจะใคร่ขอ แต่เพียงรอ 'ความเป็นคนบนศักดิ์ศรี' เราต่างยืนบนผืนดินผืนนี้ หวังเพียงมี 'ให้เกียรติกัน' เท่านั้นเลย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบภาพความฝัน

เขียนโดยกลั่นความในใจมาเปิดเผยลงนามว่า 'ผู้ถูกลืมนและละเลย'
ป.ล. อ่านแล้วอย่านิ่งเฉย...เลยนะคุณ

To Be Supported: ผู้ที่จะได้รับการสนับสนุน

ท้ายที่สุด เด็กและเยาวชนไทยต้องการการสนับสนุนที่ช่วยให้พวกเขาสามารถเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพบนเส้นทางที่เลือกเอง ทุกวันนี้เด็กไทยแบกความคาดหวังของพ่อแม่และสังคมไว้เต็มบ่า โดยที่พวกเขายังขาดแรงสนับสนุนอยู่มาก ทั้งความเข้าใจจากครอบครัว สวัสดิการจากรัฐ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของสังคมที่ล้าหลังส่งผลกระทบต่อ การเติบโตและทำตามความฝัน

สำหรับแรงสนับสนุนจากครอบครัว พวกเขาต้องการความเข้าใจ ความเคารพในสิ่งที่ตนชื่นชอบ และสนใจ ตลอดจนกำลังใจที่พร้อมมอบให้เมื่อพวกเขาเหน็ดเหนื่อยระหว่างเติบโต นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังต้องการแรงสนับสนุนจากสังคม ผ่านการพัฒนาระบบนิเวศรอบตัวพวกเขาให้มีคุณภาพอย่างเสมอหน้า ทั้งการศึกษาที่เข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โอกาสในการได้เรียนรู้และทำกิจกรรมที่สนใจ อากาศสะอาด และสังคมที่เอื้อให้พวกเขาได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ

กชพร อายุ 16 ปี กรุงเทพมหานคร:

ความต้องการที่แท้จริง

“ตั้งแต่เด็กหนูชอบวาดรูปมากเลยล่ะค่ะ เวลาที่หนูได้ฟังเพลง หรือได้ดูการ์ตูนสักเรื่อง หนูก็มักจะชอบหยิบสมุดออกมา แล้วก็วาดมันลงไป ในตอนนั้นที่ได้วาด ในหัวของหนูก็ไม่ได้คิดอะไรเลย นอกจากว่ามันมีความสุขที่ได้วาดมันออกมา

พอโตขึ้น หนูได้บอกคุณแม่ว่าหนูนั้นอยากเป็นนักวาดการ์ตูนตอนที่หนูเรียนอยู่ชั้นประถมปลาย แต่แม่กลับปฏิเสธมัน... หนูรู้สึกเหมือนกับว่า... ความฝันของหนูมันไม่มีทางเป็นไปได้เลย

แต่มันก็มีหลายอย่างที่คุณแม่ก็คอยส่งให้หนูเรียนอยู่นะคะ เช่น ให้หนูเรียนบัลเลต์ ให้หนูเรียนไวโอลิน ให้หนูเรียนภาษาจีน ให้หนูเรียนภาษาอังกฤษ ที่สุดท้ายแม่กลับให้หนูเลิกเรียนไปแบบไม่บอกเหตุผล แต่หนูก็เรียนทุกอย่างตามที่แม่ให้เรียนจริงๆ ทั้งเรียนไวโอลินมา 8 ปี เรียนภาษาจีนมาเกิน 10 ปี เพราะหนูเรียนตั้งแต่ยังเด็ก แต่พวกคุณเชื่อไหมล่ะคะว่าทุกอย่างที่หนูเรียนมานั้นนะ... หนูทำมันได้ไม่ดีสักอย่างเลยล่ะค่ะ

หนูแค่อยากได้รับการสนับสนุนจากคุณแม่ หนูไม่ได้อยากให้แม่ปล่อยให้หนูต้องออกมาหาทางเองบนเส้นทางที่ยะเยาะไปหมดจนทำให้หนูสับสน

มันน่าสงสัยนะ ว่าทำไมสิ่งที่หนูไม่ชอบ แม่กลับส่งเสริมและสนับสนุนหนูอยู่ตลอดแม้ว่าแม่จะเห็นว่าหนูไม่ได้อยากจะทำมันก็ตาม แต่พอเป็นสิ่งที่หนูชอบและอยากทำ แม่กลับให้หนูไปหาทางเอง ทั้งที่เรียนภาษาจีนนั้น ที่เรียนไวโอลินนั้น ทุกสิ่งถ้าแม่จะหามาให้หนูแม่ก็หาได้ทั้งหมด แต่แม่กลับไม่ช่วยหาในสิ่งที่หนูต้องการจะเรียนเพื่อที่จะได้เป็น

หนูแค่อยากรู้ว่า... แม่พร้อมที่จะสนับสนุนในสิ่งที่หนูชอบหรือเปล่านั้นเอง หนูแค่อยากมีความรู้สึกเหมือนเด็กคนอื่นที่มีพ่อแม่คอยเติมเต็มและสนับสนุนพวกเขาให้ถึงฝั่งฝัน และเมื่อถึงเวลาพวกเขาเหล่านั้นก็จะพร้อมที่จะทำมันด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่อีก

การที่แม่ปล่อยให้หนูแบบนี้... มันกลับทำให้หนูรู้สึกโดดเดี่ยวทั้งที่ในอ้อมแขนของหนูยังคงกอดความฝันเหล่านั้นเอาไว้พร้อมกับหัวใจที่ว่างเปล่า รู้สึกเหมือนกับว่าหนูต้องสู้และพยายามอยู่คนเดียว”

จิตาภา อายุ 11 ปี กรุงเทพมหานคร:

พลังความรักความฝันความอบอุ่น

“เป็นรูปภาพของครอบครัวที่มีคุณพ่อ คุณแม่ คอยสนับสนุนความฝันของลูกที่ชื่นชอบการวาดรูปมาก โดยการใช้แท็บเล็ตในการเรียนรู้ที่จะออกแบบรูปภาพวาดต่างๆ ขึ้นมา มีคุณพ่อ คุณแม่ คอยอยู่เคียงข้าง คอยให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจให้ เพื่อเติมพลังให้กับลูกได้ก้าวข้ามผ่านอุปสรรคต่างๆ สามารถเดินตามความฝันที่ตัวเองตั้งใจ เมื่อโตขึ้นมาอยากจะเป็นนักออกแบบบ้าน ออกแบบห้องในรูปแบบของตัวเองให้กับคุณพ่อคุณแม่ในอนาคต และสามารถทำงานที่รักพร้อมทั้งยังสร้างรายได้ให้กับตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ”

นิภาพร อายุ 18 ปี จังหวัดมหาสารคาม:

เยาวชนและความเหลื่อมล้ำ

“เด็กหลายๆ คนคงเคยได้ยินผู้ใหญ่บอกว่า ‘ตั้งใจเรียน โตขึ้นให้ได้รับราชการ’ พอย้อนถามว่าทำไมต้องอาชีพข้าราชการคงจะหนีไม่พ้นคำตอบที่ว่าจะได้มีสวัสดิการที่ดี

พ่อแม่หลายๆ คนพยายามยึดเยียดความฝันให้ลูก จนบางครั้งลืมมองความฝันของลูกว่าต้องการอะไร ผู้ใหญ่หลายๆ คนคิดว่า ‘เด็กคือผ้าขาว’ ที่พ่อแม่เป็นจิตรกรที่สามารถเติมแต่งสีสันตามใจตนเองได้ นั่นเป็นเรื่องที่เข้าใจผิด เด็กคือผ้าหลากสีสันที่ไม่มีใครสามารถมาเปลี่ยนแปลงได้ต่างหาก ทว่า ผ้าแต่ละผืนก็มีจุดเด่นและความสามารถที่หลากหลายแตกต่างกัน และผ้าสีเหล่านี้จะเปล่งประกายขึ้นเรื่อยๆ ผ่านการสนับสนุนของผู้ใหญ่

แต่ครอบครัวของแต่ละคนก็มีต้นทุนไม่เท่ากัน ความเหลื่อมล้ำจึงปรากฏให้เห็นชัดขึ้นจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งในแง่ของคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ รวมไปถึงการศึกษาอันเป็นฐานรากที่สำคัญของสังคม เพราะพ่อแม่บางคนอาจจะไม่ได้ร่ำรวยมาก ใช้ชีวิตมาอย่างยากลำบาก บวกกับสวัสดิการจากรัฐที่ไม่ได้มีมากนัก จึงทำให้พวกเขาต้องการให้ลูกเรียนในสิ่งที่มั่นคง มีเกียรติเป็นที่เชิดหน้าชูตาในสังคม จบมาแล้วมีงานรองรับ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องคิดมากเรื่องเงินทอง จะได้ใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างสุขสบาย

นั่นจึงกลายเป็นความกดดันของคนเป็นลูก เมื่อเด็กเห็นพ่อแม่ลำบากจึงต่างมีความฝันที่อยากให้พ่อแม่สุขสบายจนลืมความฝันที่แท้จริงของตนเอง บางคนพยายามยื่นหยัดเพื่อความฝันของตัวเองกลับถูกมองว่าเป็นคนดื้อรั้น หากมีความฝันในสิ่งที่สังคมมองว่าไม่มั่นคงก็จะถูกลดความสำคัญลง

เด็กคืออนาคตของชาติ การที่ผู้ใหญ่จะฝากความหวังไว้กับเด็กรุ่นใหม่ก็ควรที่จะหาความสมดุลซึ่งกันและกัน มีพื้นที่ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและอธิบาย ปล่อยให้เขาได้ออกไปเรียนรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนกันด้วยเหตุและผล ปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย ทุกคนสามารถร่วมเดินทางไปด้วยกันได้ เด็กควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยหรือไม่ก็ปล่อยให้เขาได้ตัดสินใจในทุกๆ เรื่องในชีวิตของเขาเอง เลือกอนาคตของเขาเอง สิ่งที่พ่อแม่ควรทำคือยอมรับลูกในแบบที่ลูกเป็น ปล่อยให้เขาได้เลือกเดินไปในทางที่เขาเลือกเดินและอวยพรให้เขาไปถึงฝั่งฝัน

การศึกษาถือเป็นการจุดประกายแสงสว่าง เพื่อเป็นตัวชี้ทางสู่ความฝัน การได้รับโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีส่วนช่วยให้ผู้ที่ได้รับโอกาสนั้นมีความหวังและเห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น เด็กและเยาวชนควรได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน...ไม่ควรมีเด็กและเยาวชนคนไหนที่ถูกตัดโอกาสทางการศึกษาเพียงเพราะไม่มีเงิน และไม่ควรมีเด็กและเยาวชนคนไหนที่ต้องละทิ้งความฝันของตัวเองเพราะต้องการเป็นในแบบที่พ่อแม่วาดฝันไว้”

เยาวชนไม่ประสงค์เปิดเผยตัวตน อายุ 18 ปี กรุงเทพมหานคร:

ตัวฉัน

“ฉันแค่อยากเกิดมาแล้วได้สวัสดิการที่ดี ที่ภาครัฐต้องจัดทำให้ ให้แม่ฉันมีสิทธิลาคลอดได้โดยที่ไม่ต้องมีใครมาคอยเขม่นหรือต่อว่าที่แม่ฉันลาคลอดแต่ยังได้เงินเดือนเหมือนกับคนอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่นั่นคือสิทธิที่แม่ฉันพึงได้รับอยู่แล้ว แต่ดูเหมือนฉันจะเกิดผิดประเทศไปหน่อย

ฉันแค่อยากได้ใส่ชุดอะไรไปเรียนก็เรียนได้ หรือทำผมอะไรไปเรียนก็ได้... ก่อนเปิดเทอมเป็นช่วงที่ฉันเห็นแม่นั่งนับเงินอยู่เสมอ ฉันรู้ นั่นคือเงินที่แม่ต้องเอาไปซื้อชุดนักเรียนให้ฉัน แต่มันไม่ได้จบแค่ชุดนักเรียน มันยังมีของจุกจิกอีกมากมายที่จำเป็นต้องซื้อ ภาครัฐให้เงินอุดหนุนก็จริง แต่พูดกันตามตรงเถอะ เงินจำนวนนั้นพอซื้อแค่เสื้อกับกระโปรงก็หมดแล้ว แล้วที่เหลือล่ะ ก็ต้องเป็นเงินที่แม่ฉันหามาเพื่อจ่ายอยู่ดี ฉันเองก็มีเสื้อผ้าที่ใส่ประจำวันอยู่แล้ว ถ้าฉันสามารถใส่เสื้อผ้าพวกนี้ไปเรียนได้แม้อีกประหยัดเงินไปมากทีเดียว

เรื่องทรงผม ฉันอยากไว้ผมยาวไปเรียนได้ แต่น่าเศร้าเหลือเกินที่โรงเรียนที่ฉันเรียนอยู่นั้นบังคับให้ตัดผมสั้น ฉันไม่เข้าใจ จนถึงตอนนี้ฉันก็ยังไม่เข้าใจว่า ทำไมเราถึงไม่สามารถทำผมอย่างไรรู้ก็ได้ไปเรียน ในเมื่อฉันเองรู้สึกมั่นใจในตัวเองมากๆ ในตอนที่ฉันนั้นผมยาว ฉันเองชอบผมของตัวเองมาก ฉันได้ยินมาว่ารองปลัดกระทรวงศึกษาธิการเคยบอกไว้ว่า การไว้ผมยาวนั้นมันบังเพื่อนข้างหลัง... ฉันมองว่ามันตลกร้ายมากๆ ที่เราได้คนที่มุ่มมองความคิดแบบนี้มาดูแลในเรื่องการศึกษาของเด็ก ฉันว่าตัวเองไม่พยายามที่จะเข้าใจเด็กนักเรียนเลยด้วยซ้ำ

ฉันแค่อยากได้เรียนโรงเรียนดีๆ ที่อยู่ใกล้บ้าน แต่มันก็ดูเป็นเรื่องที่ยากอีกเช่นเคย ในหลายๆ โรงเรียนรัฐไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอส่งผลให้โรงเรียนนั้นๆ ขาดคุณภาพไป ถ้าอยากที่จะเรียนโรงเรียนดีๆ ก็ต้องกระเสือกกระสนไปเรียนโรงเรียนดังๆ ที่ไกลบ้าน ซึ่งก็เพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีก แต่ฉันถามจริงๆ เลยนะ ทั้งๆ ที่ก็รู้กันอยู่ว่าโรงเรียนมันสามารถสร้างเด็กได้ เด็กในวันนี้ในวันหน้าพวกเขาาก็คือบุคลากรที่สำคัญของประเทศ แต่ทำไม ทำไมถึงไม่ลงทุนกับพวกเขา

ฉันอยากมีค่าครองชีพที่สมดุลกับรายได้ของตัวเอง ฉันแค่อยากซื้อหนังสือแล้วไม่รู้สึกว่าแพง รายได้ที่ฉันได้รับต่อวันนั้นมากกว่าค่าหนังสือเพียงนิดเดียว ฉันเลยต้องเก็บเงินตรงนั้นไว้ใช้จ่ายมากกว่าที่จะเอาไปซื้อหนังสือ มันทำให้ฉันรู้สึกเศร้าใจ เพราะการอ่านหนังสือก็เหมือนเป็นการเปิดโลก เปิดรับอะไรใหม่ๆ แต่คนที่ทำงานได้เงินเดือนเท่าค่าแรงขั้นต่ำนั้นคงไม่สามารถซื้อหนังสือมาอ่านได้ ฉันเองแค่อยากตื่นเช้ามาทำงานแล้วไม่ต้องเจอรถติด ไม่เจอกับผู้นำที่บอกว่ารถติดคือเรื่องดี ฉันอยากมีทางทำดีๆ อยากเดินกลับบ้านตอนกลางคืนแล้วไม่ต้องหวาดระแวง หรือต่อให้เกิดอะไรขึ้นกับฉันก็จะมี การพูดว่า ‘กลัองตรงนั้นมันเสีย’

...ท้ายที่สุดฉันคงแค่อยากเป็นคนรวย เพราะการเป็นคนจนในประเทศที่แทบไม่มีสวัสดิการให้ นั้นมันลำบากมากจริงๆ”

เยาวชนไม่ประสงค์เปิดเผยตัวตน อายุ 19 ปี กรุงเทพมหานคร:

Youthful Dream

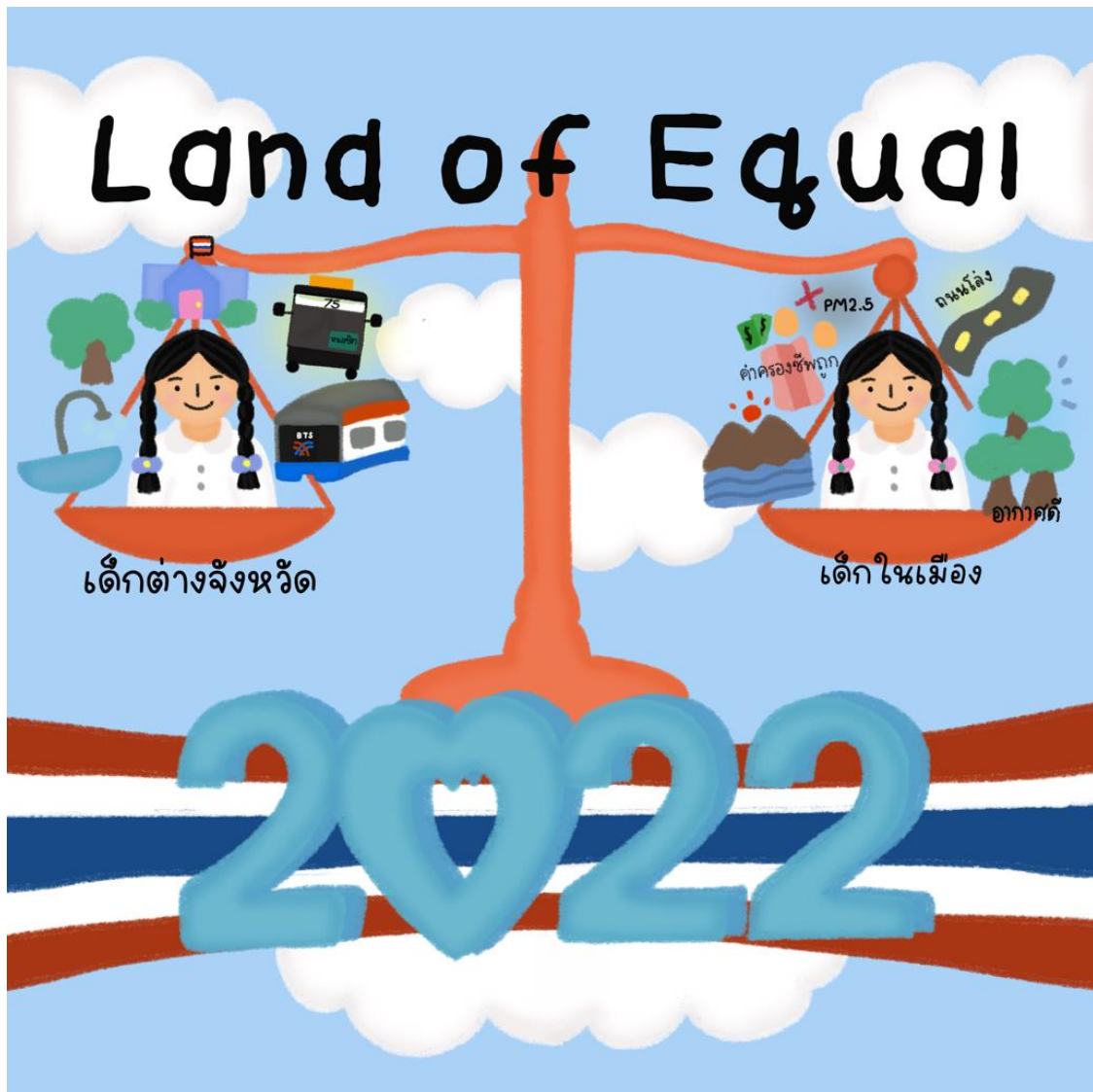

“ในความคิดของฉันแล้ว สังคมในฝันของ ‘เด็กสมัยนี้’ คงจะเป็นการที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะในด้านเชื้อชาติ เพศ หรือศาสนา ในภาพนี้ ฉันจึงอยากสื่อถึงสังคมที่ออกแบบมาเพื่อรองรับความแตกต่างหลากหลายและเสริมสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล อันเป็นสังคมที่เยาวชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา และมีโอกาสในการเลือกทำกิจกรรมที่ตนสนใจ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปะ นอกจากนี้

เยาวชนในสังคมยังใส่ใจและร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังมีการละเล่นเพื่อความสนุกสนานแบบเด็กๆ ด้วย และการที่ภาพความฝันของเยาวชนยังมีการต่อเติมอยู่ ก็เพราะว่าราบไต่ที่โลกใบนี้ยังพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ความฝันของเยาวชนเกี่ยวกับสังคมที่เอื้อต่อทุกคนก็ยังคงถูกต่อเติมไปได้เรื่อยๆ โดยไม่สิ้นสุดนั่นเอง”

วรารัตน์ อายุ 17 ปี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์:

Land of Equal

“ดิฉันคือเด็กต่างจังหวัดคนหนึ่ง ที่ต้องการคุณภาพชีวิตที่ดีเหมือนเด็กที่อยู่ในเมืองทั้งในด้าน การศึกษาที่เท่าเทียม การคมนาคม หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จากใจเด็กต่างจังหวัดคนหนึ่ง การเดินทางไปที่ต่างๆ ในต่างจังหวัดเป็นอะไรที่ยากลำบากมาก ถ้าไม่มีรถส่วนตัวหรืออาศัยอยู่ในอำเภอ เมือง อีกทั้งปัญหาของน้ำประปาที่ไม่สะอาดไร้คุณภาพและปัญหาของการศึกษา เช่น บางพื้นที่

การศึกษาไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราจึงต้องหาที่เรียนพิเศษเพิ่มเติม แต่สถาบันสอนพิเศษนั้นหายากมาก จะมีให้เรียนก็เฉพาะในรูปแบบออนไลน์ [...]

อีกปัญหาที่สำคัญคือ ถ้าเราต้องการโรงเรียนที่มีคุณภาพ เราต้องห่างจากบ้านเพื่อไปเรียนที่โรงเรียนประจำจังหวัด เด็กต่างจังหวัดอีกหลายคนก็ต้องการคุณภาพชีวิตที่ดีเหมือนเด็กในเมือง ต้องการความเท่าเทียมในด้านการศึกษา มีรถไฟฟ้า รถโดยสารประจำทาง ต้องการความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต แต่ถ้าเรามองจากมุมมองของเด็กที่อาศัยในเมือง เราจะรับรู้ได้ว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในเมืองก็ไม่ได้มีแค่ข้อดี พวกเขา也需要การอากาศที่บริสุทธิ์ เพิ่มพื้นที่สีเขียว ค่าครองชีพที่ราคาแพงสวนทางกับค่าแรง หรือการคมนาคมที่ไม่ดีติดขัด และปัญหาของการศึกษา เช่น เราต้องกระตือรือร้นและต้องพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ เพราะมีการแข่งขันที่สูงมาก”

ภาคผนวก:
ผู้ได้รับรางวัลการประกวดเรื่องเล่าของ “เด็กสมัยนี้”

ประเภทอายุไม่เกิน 15 ปี

รางวัลชนะเลิศ	แก้วมรกต มาตย์เทพ
รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่หนึ่ง	ขวัญณรี ปรักมะวงศ์
รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่สอง	รัชชดาภรณ์ โฮ
รางวัลชมเชย	คณิศร รสจันทร์ ณัฐชนนตรี สีนทอง ปภาวี พลประสิทธิ์ วริรัตน์ นันทสุขเกษม อริตยา เอี่ยมเจริญ

ประเภทอายุ 16-25 ปี

รางวัลชนะเลิศ	กฤษกร สุขสมใจ
รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่หนึ่ง	ตะวัน ผิวทองงาม
รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่สอง	ณัฐพงษ์ รักเขตวิทย์
รางวัลชมเชย	ธนาภรณ์ พรหมภักดิ์ ธีร์รัชต์ ไชยคำภา ปวีร์จุศา เยี่ยมเมธากร วรารัตน์ ว่องไวรอด สาธิตา สกกุลจุฑาทิพย์

สามารถเข้าดูผลงานของผู้ได้รับรางวัลได้ที่ <https://www.the101.world/stories-kids/>

